

ĐIỆN BIÊN QUA BÁO CHÍ TRUNG ƯƠNG - THÁNG 12/2022

001. Hùng Hạnh/ Đảng ủy các đơn vị ra nghị quyết lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ năm 2023// Quân khu 2.- Số 1213.- Ngày 15/12/2022 - Tr.1

Đảng ủy Quân sự tỉnh Điện Biên: Dự chỉ đạo có Trung tướng Phạm Đức Duyên, Bí thư Đảng ủy, Chính ủy Quân khu; Đồng chí Lê Thành Đô, Chủ tịch UBND tỉnh Điện Biên. Đồng chí Trần Quốc Cường, UVTW Đảng, Bí thư Tỉnh ủy, Bí thư Đảng ủy Quân sự tỉnh Điện Biên chủ trì hội nghị.

Năm 2022, Đảng ủy Quân sự tỉnh Điện Biên đã tập trung lãnh đạo LLVT tỉnh hoàn thành toàn diện các chỉ tiêu, nhiệm vụ đề ra, một số nhiệm vụ hoàn thành xuất sắc như: Tham mưu cho Tỉnh ủy, UBND tỉnh triển khai thực hiện có hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Trung ương, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Đảng ủy Quân khu và của Tỉnh ủy về nhiệm vụ quân sự, quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc. Tích cực triển khai xây dựng tiềm lực, thế trận trong KVPT tỉnh, huyện. Chỉ đạo hoàn thành 100% kế hoạch luyện tập, diễn tập các cấp...

Hội nghị thảo luận, đánh giá sâu sắc kết quả đạt được trong dự thảo nghị quyết, thống nhất cao với phương hướng lãnh đạo chủ yếu năm 2023 và các nhiệm vụ trọng tâm trong quý I; đề xuất giải pháp trong công tác lãnh đạo nhiệm vụ QS-QP; quản lý địa bàn, giữ vững an ninh chính trị ở cơ sở và phát triển kinh tế, xã hội trong thời gian tới.

002. THU HẰNG/ KÝ QUY CHẾ PHỐI HỢP LIÊN NGÀNH TRONG CÔNG TÁC THI HÀNH ÁN DÂN SỰ PHẠM// Bảo vệ pháp luật.- Số 99.- Ngày 12/12/2022 - Tr.3

Tại trụ sở VKSND tỉnh Điện Biên đã diễn ra Lễ ký Quy chế phối hợp liên ngành giữa VKSND tỉnh Điện Biên, Tòa án nhân dân tỉnh Điện Biên và Công an tỉnh Điện Biên trong công tác thi hành án hình sự (THAHS).

Tại buổi lễ ký kết, đồng chí Vũ Trung Thành, Phó Viện trưởng VKSND tỉnh Điện Biên, thay mặt đơn vị chủ trì soạn thảo thông qua nội dung dự thảo Quy chế và xin ý kiến của các đại biểu vào dự thảo Quy chế phối hợp liên ngành trong công tác thi hành án dân sự.

Quy chế bao gồm 3 chương, 9 Điều, tập trung chủ yếu vào các nội dung: Việc Tòa án ra quyết định thi hành án, việc chuyển giao quyết định thi hành án, việc đưa người đi chấp hành án, công tác phối hợp trong việc đặc xá, xét giảm thời hạn chấp hành án phạt tù, tha tù trước thời hạn có điều kiện cho phạm nhân; trong công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo và hoạt động của Viện kiểm sát đối với các nội dung trên.

Việc ký Quy chế phối hợp liên ngành giữa VKSND-TAND-CA tỉnh Điện Biên, góp phần thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của mỗi ngành trong công tác thi hành án hình sự.

003. PV/ Điện Biên: Công tác giảm nghèo và an sinh xã hội là nhiệm vụ trọng tâm// Lao động xã hội.- Số 156.- Ngày 29/12/2022 - Tr.16

Năm 2022, tỉnh Điện Biên được Trung ương phân bổ hơn 1.151 tỷ đồng vốn đầu tư phát triển thuộc 3 chương trình mục tiêu quốc gia, trong đó: Chương trình Giảm nghèo bền vững 486,7 tỷ đồng; Chương trình Phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi hơn 477,8 tỷ đồng và Chương trình xây dựng Nông thôn mới 187,47 tỷ đồng.

Điện Biên là tỉnh miền núi biên giới phía Tây Bắc Việt Nam, là tỉnh duy nhất có chung đường biên giới với 2 quốc gia là Lào và Trung Quốc; điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh còn khó khăn; tỷ lệ hộ nghèo cao. Trong những năm qua, tỉnh luôn xác định công tác giảm nghèo và an sinh xã hội là nhiệm vụ trọng tâm. Song hành với chương trình hỗ trợ nhà ở cho hộ nghèo theo Quyết định số 33/2015/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, tỉnh đã kêu gọi hỗ trợ của các doanh nghiệp, tổng công ty... để thực hiện xoá nhà tạm, nhà dột nát cho các hộ nghèo trên địa bàn. Đặc biệt, 3 năm gần đây, Bộ Công an phát động và hỗ trợ 3 huyện nghèo nhất của tỉnh (Mường Nhé, Nậm Pồ và Điện Biên Đông) với tổng kinh phí 140 tỷ đồng để thực hiện hỗ trợ nhà ở cho 2.806 hộ nghèo. Nhờ đó, tỷ lệ hộ nghèo toàn tỉnh giảm hằng năm.

Cùng với nguồn kinh phí các đơn vị, tổng công ty, giai đoạn 2016 - 2021, Điện Biên đã thực hiện hỗ trợ nhà ở cho 8.573 hộ nghèo, kinh phí thực hiện là 286.843 triệu đồng. Tuy nhiên, hiện trên địa bàn tỉnh vẫn còn rất nhiều hộ nghèo, cận nghèo chưa được hỗ trợ nhà ở. Do đó, việc triển khai xây dựng nhà ở cho hộ nghèo dân tộc thiểu số giai đoạn 2021 - 2025 gặp rất nhiều khó khăn, nhất là vấn đề về kinh phí.

Trong giai đoạn 2022 - 2025, đặc biệt hướng tới chào mừng kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ (7/5/1954 - 7/5/2024), Điện Biên phát động 2 phong trào “Bùng sáng Điện Biên” và “Mái ấm nghĩa tình an sinh xã hội”. Trong đó, phong trào “Mái ấm nghĩa tình an sinh xã hội” với mục tiêu xoá toàn bộ nhà tạm, nhà dột nát trên địa bàn tỉnh. Dự kiến chương trình huy động khoảng 235 tỷ đồng để hỗ trợ cho 4.691 hộ nghèo làm nhà ở theo tiêu chuẩn “3 cứng” với định mức hỗ trợ 50 triệu đồng/nhà. Phấn đấu cơ bản xoá bỏ tình trạng nhà ở dột nát, hư hỏng nặng cho hộ nghèo, cận nghèo, hộ dân tộc thiểu số sống ở vùng đặc biệt khó khăn trên địa bàn toàn tỉnh hoàn thành trước năm 2024.

Bên cạnh đó, tỉnh còn 7 huyện nghèo và 92 xã đặc biệt khó khăn; tỷ lệ hộ nghèo đến cuối năm 2021 là 39,9% và theo số liệu rà soát thời điểm giữa năm 2022, tỉnh còn 7.709 hộ có nhu cầu làm nhà và sửa chữa nhà với kinh phí hỗ trợ trên 300 tỷ đồng. Số tiền đã huy động được tại chương trình “Mái ấm nghĩa tình và an sinh xã hội” với dự án hỗ trợ nhà ở tại các huyện nghèo theo Chương trình giảm nghèo bền vững giai đoạn 2021 - 2025 cần thêm khoảng 100 tỷ đồng để xoá nhà tạm, nhà dột nát... Đây là một trong những khó khăn, thách thức lớn trong quá trình thực hiện.

Cùng với đó, giai đoạn từ nay đến 2025, Điện Biên là một trong số ít tỉnh thụ hưởng cả 3 Chương trình mục tiêu quốc gia. Tỉnh đã thành lập Ban Chỉ đạo thực hiện Nghị quyết số 17-NQ/TU ngày 10/12/2021 của Tỉnh uỷ về phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, gắn với thực hiện mục tiêu giảm nghèo

bền vững và an sinh xã hội giai đoạn 2021 - 2025 định hướng đến năm 2030. Ban Chỉ đạo do Bí thư Tỉnh uỷ làm Trưởng Ban. Theo đó, quan điểm của tỉnh là không chông chéo nhưng phải lồng ghép và sử dụng có hiệu quả các nguồn vốn Chương trình mục tiêu quốc gia để tạo động lực thúc đẩy kinh tế - xã hội.

Năm 2022, cùng với các nguồn vốn đầu tư chương trình hỗ trợ trong 9 tháng, tốc độ tăng trưởng kinh tế (GRDP) của Điện Biên đạt 10,61% so với cùng kỳ năm trước. Kỳ vọng giai đoạn 2021 - 2025, GRDP đạt trên 7%, trong đó tỷ lệ hộ nghèo của tỉnh sẽ giảm từ 34,94% năm 2021 xuống dưới 18,9% năm 2025 và phấn đấu có 45 xã thoát khỏi xã đặc biệt khó khăn, 2 huyện thoát nghèo.

Các chính sách xã hội như: Trợ cấp, cứu đói, cấp phát bảo hiểm y tế cho đối tượng chính sách xã hội tiếp tục được quan tâm thực hiện. Chi trả trợ cấp xã hội hằng tháng cho 16.593 đối tượng, tăng 1.338 đối tượng so với cùng kỳ năm trước; tổ chức cấp phát 332,85 tấn gạo cứu đói dứt bữa dịp Tết Nguyên đán cho 5.359 hộ, 22.190 nhân khẩu; phân bổ 835,275 tấn gạo cứu đói trong thời gian giáp hạt cho 19.913 hộ với 55.685 nhân khẩu...

Thực hiện chương trình “Mái ấm nghĩa tình an sinh xã hội” xã Huổi Sớ, huyện Tủa Chùa được phân bổ hỗ trợ xây dựng 21 căn nhà ở cho hộ nghèo, trong đó 6 nhà được hỗ trợ mức 50 triệu đồng, 15 nhà được hỗ trợ mức 60 triệu đồng. Đến nay, công tác xây dựng nhà ở cho các hộ nghèo đã được triển khai đúng tiến độ, đáp ứng yêu cầu theo quy định.

Ông Nguyễn Thanh Sơn, Giám đốc Sở LĐ-TB&XH tỉnh Điện Biên cho biết: Với trách nhiệm là cơ quan Thường trực Ban Chỉ đạo Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững, đơn vị đã chủ động tham mưu cho tỉnh ban hành các văn bản chỉ đạo, cụ thể hóa các chính sách giảm nghèo tại địa phương. “Trong quá trình thực hiện, Sở chủ động đôn đốc UBND cấp huyện thành lập ban chỉ đạo thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia. Hướng dẫn cách thức triển khai thực hiện, thường xuyên tham mưu cho tỉnh thành lập các đoàn kiểm tra việc thực hiện các chính sách dân tộc tại cơ sở để kịp thời phát hiện tồn tại, vướng mắc”...

Cũng theo ông Sơn, nhờ thực hiện đồng bộ, hiệu quả các chương trình, dự án giảm nghèo, những địa bàn khó khăn, người nghèo có điều kiện sản xuất, chủ động vươn lên. Cơ sở hạ tầng tại các xã và địa bàn khó khăn được cải thiện rõ rệt. Bộ mặt đô thị nhiều vùng dân cư nông thôn thay đổi đáng kể. Hệ thống giao thông nông thôn tiếp tục được phát triển và mở rộng. Hệ thống cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học tại các cơ sở giáo dục từ tỉnh đến huyện, xã và các điểm bản được tăng cường đầu tư...

Đơn cử như thực hiện các chính sách hỗ trợ huyện nghèo, xã nghèo, hộ nghèo, người nghèo, các chính sách an sinh xã hội giai đoạn 2016 - 2021, tỉnh sử dụng hiệu quả các nguồn lực đầu tư hỗ trợ người nghèo, đồng bào dân tộc thiểu số. Địa phương đã triển khai thực hiện toàn diện Đề án 1956, đào tạo nghề cho trên 40.650 lao động (bình quân đạt 8.130 lao động/năm), nâng tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt gần 60%.

Với các chính sách hỗ trợ giảm nghèo theo Nghị quyết 30a, Điện Biên đã đầu tư xây dựng 106 công trình giao thông, thủy lợi, nước sinh hoạt, trường học, trạm y tế, nhà văn hóa xã, cấp điện nông thôn cho 5 huyện nghèo nhóm 1; 32 công trình cho

2 huyện nghèo nhóm 2 là Mường Chà và Tuần Giáo. Cũng từ nguồn vốn này, tỉnh đã hỗ trợ 1.293 lượt hộ, cộng đồng dân cư khoán, chăm sóc, bảo vệ rừng, trồng rừng sản xuất. Thực hiện hỗ trợ 1.483 lượt hộ khai hoang, phục hóa và tạo ruộng bậc thang. Hỗ trợ 10.347 hộ tiên mua giống, phân bón chuyển đổi cây trồng, vật nuôi có giá trị kinh tế cao.

Riêng Chương trình 135, tỉnh đã đầu tư xây dựng 259 công trình; hỗ trợ 5.774 con trâu, bò cho hơn 8.000 hộ nghèo; hỗ trợ 53.366 con gia cầm cho 692 hộ; hỗ trợ giống cây lương thực, cây ăn quả, cây công nghiệp, cây dược liệu, cây lâm nghiệp cho 771 hộ; hỗ trợ 1.035 máy móc, thiết bị cho 981 hộ; hỗ trợ 3 hợp tác xã liên kết tiêu thụ dừa, dong riềng cho hộ nghèo, cận nghèo, mới thoát nghèo...

Có thể thấy rằng, việc triển khai thực hiện các chương trình, dự án và chính sách cho đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn toàn tỉnh đã góp phần làm cho diện mạo nông thôn, nhất là vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn, biên giới có những chuyển biến tích cực. Nguồn vốn từ các chương trình không chỉ đầu tư kết cấu hạ tầng mà còn hỗ trợ người dân có vốn phát triển sản xuất, thoát đói nghèo bền vững. Theo đó, tỷ lệ hộ nghèo toàn tỉnh Điện Biên giảm từ 48% (năm 2016) xuống 34,9% (năm 2021). Năm 2022, dự kiến tổng số hộ nghèo toàn tỉnh giảm 41.977 hộ, chiếm tỷ lệ 30,58%, giảm 4.185 hộ nghèo và giảm 4,32% tỷ lệ hộ nghèo so với năm 2021. Trong đó, tỷ lệ hộ nghèo tại các huyện nghèo xuống 44,61%, giảm 6,04% so với năm 2021.

004. Ngọc Diệp/ Sở LĐ - TB&XH Điện Biên với công tác “Đền ơn đáp nghĩa”// Giáo dục và thời đại.- Số 313.- Ngày 31/12/2022 - Tr.2

Với lòng thành kính và biết ơn sâu sắc những người con ưu tú của dân tộc hy sinh vì nghĩa lớn, công tác “Đền ơn đáp nghĩa” luôn được tỉnh Điện Biên đặc biệt chú trọng. Sự quan tâm của cấp ủy, chính quyền địa phương là nền tảng và động lực để các gia đình chính sách vươn lên trong cuộc sống.

Những hành động thiết thực, ý nghĩa...

Hàng năm, công tác đền ơn đáp nghĩa, thăm hỏi, động viên người có công với đất nước... là những hoạt động hướng về cội nguồn lại được Điện Biên tổ chức bằng tất cả sự biết ơn, thành kính...

Từ lâu, hoạt động này đã trở thành nét đẹp văn hóa trong đời sống xã hội của nhân dân các dân tộc Điện Biên. Những năm gần đây, trong điều kiện chịu những tác động nặng nề của thiên tai, dịch bệnh nhưng các hoạt động đền ơn đáp nghĩa vẫn diễn ra sôi nổi. Một điều hết sức đáng quý, đáng trân trọng là không chỉ những nơi có mức sống khá, mà ngay cả những huyện vùng sâu, vùng xa, cuộc sống gặp nhiều khó khăn thì hoạt động đền ơn đáp nghĩa vẫn được người dân thực hiện hoàn toàn tự nguyện.

Tỉnh Điện Biên đang quản lý trên 16.400 hồ sơ đối tượng người có công và thân nhân người có công với cách mạng. Trong đó, số đối tượng người có công được giải quyết chế độ trợ cấp 1 lần là trên 14.300; đối tượng người có công và thân nhân người có công không được trợ cấp hàng tháng (vì đã từ trần) là trên 900; 1.104 người có công và thân nhân người có công đang được chi trả trợ cấp hàng tháng.

Thực hiện chỉ đạo của Tỉnh ủy - HĐND - UBND - UBMTTQVN tỉnh và hướng dẫn của Trung ương, hàng năm Sở Lao động - Thương binh và Xã hội (LĐ-TB&XH) tỉnh Điện Biên đã tham mưu cho UBND tỉnh ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo và triển khai các chính sách đối với người có công. Ban hành các Kế hoạch tổ chức các hoạt động nhân dịp kỷ niệm Ngày Thương binh, Liệt sĩ (27/7); Kế hoạch tổ chức thăm hỏi, tặng quà các đối tượng chính sách trong dịp Tết Nguyên đán; các văn bản hướng dẫn, đôn đốc, kiểm tra các chính sách đối với thương binh, bệnh binh, gia đình chính sách và người có công với cách mạng. Sở cũng đẩy mạnh tuyên truyền về chính sách ưu đãi người có công với nhiều hình thức phong phú, hướng dẫn thực hiện các chế độ ưu đãi của Nhà nước đối với người có công đảm bảo kịp thời và đúng đối tượng.

Sở LĐ-TB&XH phối hợp với các sở, ngành và UBND các huyện, thị xã, thành phố triển khai thực hiện kịp thời các chính sách ưu đãi mới, điều chỉnh, bổ sung chế độ trợ cấp ưu đãi theo quy định của Pháp lệnh ưu đãi người có công.

Từ năm 2017 – 2021, Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” của tỉnh đã nhận được sự đóng góp ủng hộ của các đơn vị, tổ chức, cá nhân với số tiền gần 5,2 tỷ đồng. Trong đó, Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” cấp huyện 3,2 tỷ đồng; cấp tỉnh 1,9 tỷ đồng.

Cũng trong giai đoạn 2017 - 2021, từ nguồn Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” cấp tỉnh đã thực hiện thăm hỏi, tặng quà các gia đình người có công với cách mạng, tu bổ nâng cấp các công trình ghi công liệt sĩ trên địa bàn tỉnh với tổng kinh phí 1,7 tỷ đồng. Đã hỗ trợ 63 hộ gia đình người có công làm nhà, sửa chữa nhà ở với tổng kinh phí 1,9 tỷ đồng (trong đó: Xây mới 31 nhà với số tiền 1,2 tỷ đồng; sửa chữa 32 nhà với số tiền hơn 600 triệu đồng).

Trong năm 2022, từ nguồn Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” và các nguồn xã hội hóa đã hỗ trợ làm nhà, sửa chữa 14 nhà tình nghĩa cho gia đình người có công với cách mạng với số tiền 710 triệu đồng. Trong đó, hỗ trợ xây mới 9 nhà tình nghĩa với số tiền 610 triệu đồng; hỗ trợ sửa chữa 5 nhà tình nghĩa với số tiền 100 triệu đồng.

Đi vào chiều sâu...

Thực hiện đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc ta, cách đây 75 năm, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã quyết định chọn ngày 27/7 hàng năm là Ngày Thương binh, Liệt sĩ để “tỏ lòng hiếu nghĩa bác ái” với thương binh, bệnh binh, gia đình liệt sĩ và những người có công. Người yêu cầu phải quan tâm, báo đáp để các đối tượng chính sách được “yên ổn về vật chất, vui vẻ về tinh thần và vẫn có điều kiện tham gia hoạt động ích lợi cho xã hội”.

Làm theo lời Bác, trân trọng và biết ơn sâu sắc đối với sự hy sinh xương máu của hàng vạn chiến sĩ cách mạng kiên trung – những người con ưu tú của dân tộc, hoạt động đền ơn đáp nghĩa đã trở thành phong trào cách mạng sâu rộng. Công tác đền ơn đáp nghĩa đã không chỉ thực hiện theo từng đợt, mà đã được tiến hành thường xuyên, quanh năm. Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” do các tổ chức, cá nhân tự nguyện đóng góp được sử dụng hiệu quả vào việc xây dựng, cải tạo nhà tình nghĩa, chăm sóc cha, mẹ liệt sĩ, thăm hỏi, tặng quà và giúp đỡ thương binh, bệnh binh, gia đình người có công với cách mạng.

Đến thời điểm này, đã có hàng trăm ngôi nhà tình nghĩa được dựng lên, hàng vạn cuốn sổ tiết kiệm đã được trao cho các gia đình chính sách. Cùng với đó, Đảng bộ, chính quyền các cấp còn dành sự quan tâm đặc biệt và sự đầu tư xứng đáng nguồn kinh phí để tu bổ, nâng cấp, cải tạo các nghĩa trang, đài tưởng niệm liệt sĩ; tổ chức đón nhận và an táng hài cốt liệt sĩ hy sinh vì sự nghiệp quốc tế cao cả, tạo điều kiện thuận lợi để các tầng lớp nhân dân và du khách đến thăm viếng, thắp hương tưởng niệm. thuận lợi để các tầng lớp nhân dân và du khách đến thăm viếng, thắp hương tưởng niệm.

Một điều được khẳng định, công tác chăm sóc thương binh, liệt sĩ và người có công với cách mạng ở Điện Biên những năm gần đây ngày càng đi vào chiều sâu. Sở LĐTB&XH đã tham mưu cho cấp ủy, chính quyền địa phương chú trọng chăm lo giáo dục, nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên, nhân dân. Cấp ủy, chính quyền địa phương và các tổ chức đoàn thể cũng chỉ đạo thực hiện tốt các chủ trương, chính sách ưu đãi xã hội. Động viên toàn dân tham gia các hoạt động đền ơn đáp nghĩa đối với các lão thành cách mạng, người có công, người hưởng chính sách xã hội. Những phong trào, hoạt động thiết thực và ý nghĩa chính là tấm lòng biết ơn và tri ân sâu sắc của những người con Điện Biên hôm nay đối với những người đã hy sinh xương máu và công sức vào sự nghiệp giải phóng quê hương, đất nước, tô đẹp thêm truyền thống, đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc.

005. NGỌC DIỆP/ NẬM PỒ VƯỢT KHÓ// Giáo dục và Thời đại.- Số 311.- Ngày 29/12/2022 - Tr.9

Năm 2022, Đảng bộ, chính quyền nhân dân các dân tộc huyện biên giới Nậm Pồ của tỉnh Điện Biên nỗ lực vượt khó đi lên để đạt được nhiều thắng lợi...

Khó chồng khó...

Năm 2022 cũng là năm có nhiều khó khăn thách thức trong thực hiện phát triển kinh tế - xã hội. Nậm Pồ cũng như nhiều địa phương trong cả nước khi phải chịu ảnh hưởng kép của đại dịch Covid-19 và diễn biến bất ổn chính trị trên thế giới. Kéo theo đó là giá cả các mặt hàng thiết yếu tăng cao, ảnh hưởng đến đời sống của nhân dân.

Ở huyện biên giới này, nhận thức về phát triển kinh tế, ý thức chấp hành pháp luật, ý thức tự vươn lên của một bộ phận nhân dân còn hạn chế. Tập quán canh tác lạc hậu, diễn biến thời tiết có nhiều bất thường do tác động của biến đổi khí hậu... Do đó đã ảnh hưởng lớn đến phát triển KT-XH, bảo đảm quốc phòng, an ninh.

Dù vậy, trong năm qua, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc huyện Nậm Pồ đã đoàn kết vượt khó đi lên. UBND huyện đã chủ động bám sát sự chỉ đạo, điều hành và cụ thể hóa các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; tập trung chỉ đạo thực hiện quyết liệt, với các giải pháp điều hành phù hợp, linh hoạt để kiểm soát dịch Covid-19, hạn chế tối đa ảnh hưởng của dịch bệnh đến phát triển kinh tế - xã hội. Huyện đã phấn đấu hoàn thành cao nhất các mục tiêu kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng - an ninh năm 2022. Trong đó, triển khai thực hiện đạt và vượt 39/49 chỉ tiêu kinh tế, xã hội, môi trường, đạt 79,6% tổng chỉ tiêu (3 chỉ tiêu đạt trên 200%; 20 chỉ tiêu vượt từ 1% - 22%; 16 chỉ tiêu đạt 100% kế hoạch) theo Nghị quyết số 26 của BCH Đảng bộ huyện Nậm Pồ đã đề ra.

Trong lĩnh vực kinh tế, tổng giá trị sản xuất theo giá thực tế đạt trên 1.300 tỷ đồng, đạt hơn 110% kế hoạch và Nghị quyết Đảng bộ huyện đã đề ra, tăng 21% so với cùng kỳ năm 2021. Trong đó: Ngành Nông - Lâm nghiệp - Thủy sản đạt hơn 620 tỷ đồng (đạt 107% kế hoạch); Công nghiệp - Xây dựng ước đạt gần 340 tỷ đồng (đạt 108% kế hoạch); Dịch vụ ước đạt 378 tỷ đồng (chiếm 118% kế hoạch).

Thực hiện cơ cấu ngành nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới, huyện đã ban hành Kế hoạch Cơ cấu lại ngành Nông nghiệp huyện Nậm Pồ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030; Kế hoạch triển khai thực hiện “Đề án Phát triển cây ăn quả lợi thế, đặc sản theo hướng sản xuất hàng hóa tập trung, bền vững trên địa bàn tỉnh Điện Biên giai đoạn 2022 - 2025 và định hướng đến 2030” trên địa bàn huyện. Tiếp tục chỉ đạo, theo dõi các dự án liên kết chuỗi và tiêu thụ sản phẩm đang triển khai trên địa bàn huyện.

Năm 2022, huyện triển khai thực hiện 36 dự án; bố trí gần 11 tỷ đồng cho 31 dự án nợ đọng vốn từ những năm trước chuyển sang. Ước thực hiện cả năm đạt trên 95%, bảo đảm theo Nghị quyết.

Giáo dục và đào tạo có nhiều khởi sắc...

Cũng trong năm 2022, quy mô, mạng lưới trường, lớp học tiếp tục được củng cố, đáp ứng nhu cầu học tập của con em các dân tộc trong huyện. Công tác quản lý, chỉ đạo đã có nhiều đổi mới, giúp các trường tổ chức tốt công tác huy động và duy trì sĩ số đầu năm đạt so với kế hoạch, chất lượng giáo dục từng bước được nâng lên.

Nậm Pồ cũng duy trì, củng cố, nâng cao các tiêu chí đạt chuẩn trong công tác phổ cập giáo dục mầm non cho trẻ 5 tuổi, xóa mù chữ mức độ 2, phổ cập GDTH mức độ 3 và phổ cập giáo dục THCS mức độ 2. Đến nay, toàn huyện có 9/15 xã đạt chuẩn PCGD THCS mức độ 3, đạt 100% so với kế hoạch. Tổ chức hoàn thiện hồ sơ cho 39 học viên được hưởng chính sách trong thi tốt nghiệp THPT.

Cơ sở vật chất trường, lớp học được đầu tư cơ bản đáp ứng quá trình dạy và học. Ngành GD-ĐT huyện đã tiếp nhận 4 phòng học, 4 phòng công vụ từ nguồn vốn xã hội hóa giáo dục, với tổng mức vốn khoảng 1,2 tỷ đồng.

Tổ chức thực hiện chương trình “Nước sạch cho em trên địa bàn huyện” với hơn 650 lượt người tham gia ủng hộ. Từ số tiền 415 triệu đồng thu được, huyện đã triển khai khoan 20 giếng, cung cấp nước cho một số trường trên địa bàn huyện. Riêng chương trình “2.000 đồng mỗi ngày cho giáo dục” do huyện phát động, tổ chức cũng thu hút đông đảo cán bộ, công chức, viên chức và nhân dân ủng hộ.

Năm 2023, huyện Nậm Pồ xác định sẽ tiếp tục lãnh đạo, chỉ đạo sử dụng hiệu quả nguồn lực đầu tư để phát triển hạ tầng. Cùng với đó là việc đẩy nhanh tiến độ thi công và nâng cao chất lượng các công trình, dự án, nhất là các dự án hỗ trợ sản xuất, hỗ trợ giảm nghèo sử dụng nguồn vốn sự nghiệp 3 chương trình mục tiêu quốc gia. Phân đấu hoàn thành và vượt mức các chỉ tiêu phát triển kinh tế, xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh đã đề ra, gắn với việc thực hiện các chính sách an sinh xã hội và chào mừng kỷ niệm 10 năm thành lập huyện. Đặc biệt là việc giữ vững ổn định chính trị, chủ quyền biên giới, an ninh trật tự và khối đại đoàn kết các dân tộc trên địa bàn huyện.

Trong đó, phân đầu tổng giá trị sản xuất theo giá thực tế đạt hơn 1.450 tỷ đồng (tốc độ tăng giá trị sản xuất đạt 8,42%). Huyện xác định sẽ duy trì, củng cố, nâng cao chất lượng phổ cập giáo dục mầm non cho trẻ 5 tuổi, xóa mù chữ mức độ 2, phổ cập tiểu học mức độ 3; công nhận 12/15 xã đạt chuẩn PCGD THCS mức độ 3. Phân đầu 29/40 trường đạt chuẩn quốc gia; 100% học sinh lớp 5 hoàn thành chương trình tiểu học, học sinh lớp 9 tốt nghiệp THCS.

Huy động 98,7% số trẻ 3 - 5 tuổi học mẫu giáo; huy động trẻ 6 - 10 tuổi đi học tiểu học đạt 99,7%; huy động trẻ 11 - 14 tuổi học THCS đạt 96,9%. Phân đầu trên 75% các trường được bố trí phòng học chức năng theo hướng chuẩn hóa.

006. Nguyệt Minh - Lan Anh/ Tiếp lửa yêu thương sưởi ấm vùng cao// Nông thôn ngày nay.- Số 208.- Ngày 30/12/2022 - Tr.11

Những ngày này, nhiệt độ tại xã Nậm Tin, huyện Nậm Pồ, tỉnh Điện Biên có khi xuống dưới 5 độ C, làm cho đời sống của người dân nơi đây càng thêm phần khó khăn. Nhiều học sinh ở đây vẫn mặc áo mỏng manh, đi dép rách - thậm chí là chân trần đến trường.

Mùa đông của những đứa trẻ miền sơn cước

Xã Nậm Tin là nơi còn nhiều khó khăn của huyện Nậm Pồ với gần 60% hộ nghèo và cận nghèo. Cuộc sống hằng ngày của bà con chỉ quay quanh nương rẫy và những công việc làm thuê với đồng lương ít ỏi. Thế nhưng cứ mỗi mùa giáp hạt, nương rẫy bỏ không, việc làm thuê cũng không có, cuộc sống của bà con rơi vào túng quẫn. Ông Hồ A Lù - Chủ tịch UBND xã Nậm Tin chia sẻ: “Đây có thể coi là mùa khó khăn nhất của đồng bào chúng tôi”.

Dù trời rét mướt nhưng em Giàng Chí Cung – học sinh lớp 5A1 Trường Phổ thông dân tộc bán trú (PTDTBT) Tiểu học Nậm Tin vẫn cố gắng đến trường. Chí Cung ở bán trú nên mỗi cuối tuần em mới được về nhà. Đường về nhà xa, lại thêm trời lạnh buốt khiến da cậu bé đỏ ửng, chân tay sưng tấy vì trên người chỉ có tấm áo mỏng manh và đôi dép rách. Giàng Chí Cung nói: “Quần áo này con đã mặc được 2 năm nay, chỗ nào rách thì mẹ sẽ lại vá vào”.

Không chỉ Cung, rất nhiều em học sinh của Trường PTDTBT Tiểu học Nậm Tin cũng đang phải chịu cảnh mùa đông giá rét mà không có nổi một chiếc áo ấm, một đôi dép lành lặn để đến trường. Thầy Mai Xuân Kiên - Hiệu trưởng tâm sự: “Nhìn những đứa trẻ như vậy khiến tôi chạnh lòng, mùa đông lạnh căm căm mà đứa thì áo mỏng, đứa lại dép rách, chân trần. Có những buổi học, chúng ngồi co ro, tay đông cứng không viết nổi chữ. Đó là ban ngày, còn ban đêm, tại kí túc xá cho các em cũng chỉ có những chiếc chăn mỏng, không đủ giữ ấm”.

Trao yêu thương sưởi ấm học sinh nghèo

Thấu hiểu được sự khó khăn, những thiệt thòi mà các em học sinh đang phải trải qua trong mùa đông giá rét, chiều ngày 29/12/2022, Báo NTNN/Điện tử Dân Việt phối hợp cùng Nha khoa Sài Gòn H.N, Nha khoa Hoa Cười, Dự án C.A.R.E, CLB Trái Tim Yêu Thương và các nhà hảo tâm, cùng chung tay thực hiện chương trình từ thiện “Đông ấm vùng cao” tại Trường PTDTBT Tiểu học Nậm Tin.

Ông Trương Cao Luận - Giám đốc Nha khoa Sài Gòn H.N chia sẻ: “Khi được báo NTNN kết nối đến hoàn cảnh của các em học sinh nơi đây, chúng tôi đều rất thương xót. Chính vì thế, chúng tôi quyết tâm phải giúp đỡ hết sức mình, để phần nào sưởi ấm cho các em”.

Vượt qua hàng trăm km, hàng nghìn phần quà ý nghĩa đã được trao tận tay thầy cô và các em học sinh tại chương trình, bao gồm: áo ấm, mũ, đồ dùng học tập, chăn, bộ năng lượng mặt trời, tủ sách, dép và bánh kẹo với tổng trị giá 384 triệu đồng.

Ông Đào Thái Lai - Trưởng phòng Giáo dục Mầm non – Tiểu học, Sở GD&ĐT tỉnh Điện Biên, bày tỏ: “Chương trình “Đông ấm vùng cao” đã mang lại những món quà hết sức ý nghĩa và cần thiết cho thầy và trò của nhà trường. Nhờ đây, các em học sinh sẽ được sưởi ấm trong mùa đông giá lạnh, thêm yên tâm học hành. Thầy cô cũng phần nào vui bớt những nỗi lo cho học sinh của mình”.

Em Giàng Chí Cung thì rất vui bởi chỉ trong một buổi chiều, có rất nhiều ước mơ của em đã thành hiện thực: “Con vui lắm vì có áo mới để mặc, có dép mới để đi, có chăn ấm để đắp và có cả đồ dùng học tập mới nữa”.

Cung cũng như rất nhiều học sinh khác đều vỡ òa trong niềm vui sướng, đây có lẽ là mùa đông ấm nhất đối với các em từ trước đến giờ. Sự ấm áp đó không chỉ đến từ vật chất mà còn từ chính tình cảm của bạn đọc, các nhà hảo tâm từ khắp mọi nơi trên cả nước gửi đến cho các em.

Thầy Mai Xuân Kiên xúc động: “Thấy các em vui, tôi cũng vui lắm. Chúng tôi sẽ bảo ban các con dùng đồ thật giữ gìn và trân trọng. Cảm ơn Báo NTNN/Điện tử Dân Việt và các nhà hảo tâm đã tổ chức một “Đông ấm vùng cao” hết sức ý nghĩa với chúng tôi”.

Đã có 6.764 món quà được trao tận tay các em nhỏ bao gồm: áo ấm, mũ len, bộ bình năng lượng mặt trời, chăn, dép, vở, bút, tủ sách, quần áo mầm non. Tổng trị giá số quà trao tặng là 384 triệu đồng được trao tặng.

Báo NTNN/Điện tử Dân Việt xin chân thành cảm ơn Nha khoa Sài Gòn H.N, Nha khoa Hoa Cười, Dự án C.A.R.E, CLB Trái Tim Yêu Thương, Công ty CP Trang thiết bị Nha khoa Việt Đăng đã đồng hành cùng Báo thực hiện thành công Chương trình “Đông ấm vùng cao” tại Trường PTDTBT Tiểu học Nậm Tin, xã Nậm Tin, huyện Nậm Pồ, tỉnh Điện Biên.

007. TUỆ LÂM/ TẾT NO ẤM CỦA ĐỒNG BÀO CỐNG Ở ĐIỆN BIÊN// An ninh biên giới.- Số 50.- Ngày 11/12/2022 - Tr.18

Năm 2011, Đề án “Phát triển kinh tế - xã hội vùng các dân tộc: Mảng, La Hủ, Cống, Cờ Lao giai đoạn 2011-2020” được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt đã mang lại một không khí mới cho các bản của đồng bào dân tộc Cống nằm dọc theo biên giới của hai tỉnh Lai Châu và Điện Biên. Sau 10 năm triển khai đề án, cuộc sống của đồng bào dân tộc Cống tỉnh Điện Biên cơ bản được nâng lên rõ rệt, tỷ lệ hộ nghèo giảm từ 80% xuống còn dưới 40%. Đặc biệt, người Cống ở vùng biên Mường Nhé là cộng đồng duy nhất còn duy trì được việc tổ chức Tết hoa mào gà, được bà con gọi là “Mên loóng phạt ai”.

Trung tá Lò Văn Ván, Chính trị viên Đồn Biên phòng Pa Thơm, BDBP Điện Biên cho biết, chặng đường thoát nghèo của những người anh em dân tộc Cống đã sắp hoàn thành. Dù còn ít nhiều khó khăn, nhưng người Cống ở vùng biên giới Điện Biên vẫn lặng lẽ sống đùm bọc, yêu thương nhau và đoàn kết với những dân tộc khác. Vào tháng 9 âm lịch hàng năm, theo lịch của người Lào, tương đương với tháng 11 âm lịch của người Việt, khi những bông lúa, bắp ngô đã gòn gàng trong kho, nương rẫy phơi khô chờ ngày xuống đồng năm mới, cũng là khi bà con chuẩn bị đón mừng năm mới.

Sở dĩ, họ đón năm mới vào dịp này là bởi bà con vẫn theo nếp cũ của tổ tiên, theo lịch của người Lào, nên một năm chỉ có 10 tháng. Tôn thờ thần tinh và hiểu kính tổ tiên, người Cống quan niệm, bên cạnh sự nỗ lực của bản thân thì sự phù hộ của đời sống tâm linh đã luôn tiếp sức cho họ vượt qua mọi khó khăn, thử thách. Ngày được già làng kiêm thầy cúng của bản chọn là ngày làm lễ cúng, trưởng bản sẽ phát lệnh cấm bản, “nội bắt xuất, ngoại bắt nhập”. Sáng sớm ngày hôm đó, các gia đình cử người lên nương rẫy hái hoa mào gà để mang về trang trí trên cây tre dựng giữa nhà thầy cúng và kết một vòng hoa tròn đầy treo trên cây sào gác ở chính giữa nhà mình. Màu hoa mào gà đỏ, tím, vàng hừng lên dưới nắng hanh cuối Đông khiến cho cả bản nhỏ bùng bùng sức sống.

Tiếp đó, mỗi gia đình sẽ dâng lễ gồm 1 con gà trống, trọng lượng tùy theo từ 0,5 - 1kg/con và 1 chai rượu, đến góp lễ cúng chung ở nhà trưởng bản hoặc thầy mo. Những bông hoa mào gà được buộc trên đầu cây tre, biểu tượng cây cầu nối âm dương, con đường đi về của tổ tiên. Những vật dụng đặt tại bếp thờ như hòn đá, bát nước được bà con gìn giữ, bởi cho rằng đó là nơi các linh hồn tổ tiên trú ngụ khi trở về để chứng giám lòng thành của con cháu và phù hộ cho bản làng, người thân.

Khi lễ cúng bắt đầu, đội nhạc giống trống chiêng báo hiệu. Thầy cúng đọc bài khấn bằng tiếng Cống, dịch nghĩa là: “Năm cũ đã qua, năm mới đến, chúng con kính cáo các thần linh, tổ tiên biết chúng con tổ chức Tết hoa, múa xòe để được đi đào củ mài, phát nương”. Rồi thầy thay mặt dân bản báo cáo tình hình mùa màng, chăn nuôi, xin thần linh, tổ tiên tiếp tục phù hộ cho năm mới hanh thông, bình an.

Kết thúc lễ cúng chung, các gia đình về lại gian bếp cúng nhà mình để thực hiện các nghi lễ tâm linh. Với các lễ vật quen thuộc như thịt, cá sấu, hoa mào gà, gà hoặc vịt sống, người già trong nhà chủ trì lễ cúng, căn cáo thần linh, tổ tiên rồi cắt tiết gà, dùng lông cánh chấm máu gà lên trán trẻ nhỏ để tổ tiên bảo vệ con cháu mình. Xôi trắng được nắm thành từng nắm nhỏ, đặt lên đầu mọi người dự lễ để mời hồn ngụ trị trên đầu ăn Tết. Lễ buộc chỉ cổ tay cầu cho mọi người mạnh khỏe sẽ kết thúc phần lễ.

Phần hội được kế tiếp ngay sau đó khi thầy cúng nâng chén rượu chúc mừng dân bản, từ người già đến con trẻ đều tung búng trong điệu múa vui, mỗi nhịp múa lại ném ra những hạt thóc giống, ngô giống trùn lên mọi người như những hạt mưa, là lời cầu phúc năm mới vạn vật sẽ sinh sôi, nảy nở. Duy có điều đáng tiếc là người phụ nữ Cống vốn không có truyền thống trồng bông dệt vải, nên họ chịu sự chi phối hoàn toàn của trang phục người Thái, người Lào, có màu đen làm chủ đạo và mượn thêm

khăn piêu của người Thái. Vì thế, bộ trang phục không có điểm nhấn để tôn lên sắc vóc của phụ nữ Cống vốn được xem là những bông hoa Mường Nhé...

Dẫn chúng tôi đi một vòng quanh bản, trưởng bản Nậm Kè 1 Lò Văn Thắng phấn khởi khoe rằng, năm nay, cả bản ai cũng được mùa, lại được BĐBP hỗ trợ nhiều nên đón Tết no ấm hơn mọi năm. Những năm qua, cán bộ Biên phòng cùng với chính quyền địa phương đã tích cực xuyên rừng giúp đỡ và tuyên truyền, vận động bà con cùng xây dựng mô hình trang trại, chăn nuôi, trồng rau xanh. Đồng bào Cống tại xã Pa Thơm được hỗ trợ cơ sở hạ tầng, tư liệu sản xuất, chăn nuôi. Đến nay, 100% trẻ em trong bản đã được đến trường và hỗ trợ tiền ăn hàng tháng. Cuộc sống của bà con thực sự đã khác xưa, cần cù, chăm chỉ hơn và gắn bó với ruộng nương, phát triển chăn nuôi, trồng rau xanh tăng gia. Số hộ nghèo của bản hiện đã giảm xuống chỉ còn hơn chục hộ.

Năm 2019, Tết hoa mào gà cũng đã được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia, là niềm vui lớn đối với cộng đồng người có số dân dưới 1.000 khẩu này. Có thể thấy rằng, cư trú trên địa bàn rộng lớn, là khu vực trọng yếu về an ninh biên giới, sự hiện diện của đồng bào Cống có vai trò rất quan trọng trong giữ vững an ninh và chủ quyền biên giới quốc gia. Nhất là trong giai đoạn hiện nay, các thế lực thù địch dễ lợi dụng tự do tín ngưỡng và sự khó khăn về vật chất, tinh thần của người dân để lôi kéo, chia rẽ, phá hoại khối đại đoàn kết toàn dân tộc, gây mất ổn định an ninh chính trị và trật tự an toàn, xã hội. Tiếp sức cho đồng bào vượt qua đói nghèo, lạc hậu không chỉ là nghĩa vụ đơn thuần mà còn thể hiện tinh thần sẻ chia, tương trợ của cả cộng đồng.

008. P.VÂN/ Điện Biên: 9.200 phiếu mua hàng giảm giá, 0 đồng cho người lao động khó khăn// Đại đoàn kết.- Số 364.- Ngày 30/12/2022 - Tr.3

Diễn ra trong 2 ngày (29 và 30/12), “Chợ Tết Công đoàn năm 2023” được Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam tổ chức lần đầu tiên tại tỉnh Điện Biên. Hơn 9.200 phiếu giảm giá, phiếu 0 đồng đã được phát cho đoàn viên, người lao động khó khăn.

“Chợ Tết Công đoàn năm 2023” có hơn 30 gian bán hàng, với nhiều sản phẩm được giảm giá dành cho đoàn viên và người lao động (giảm từ 15 - 30%/sản phẩm). Ban tổ chức đã dành tặng 8.000 phiếu mua hàng giảm giá cho 2.000 đoàn viên, người lao động có hoàn cảnh khó khăn. 1.200 đoàn viên, người lao động hoàn cảnh khó khăn, có thành tích trong lao động sản xuất và hoạt động công đoàn được tặng phiếu 0 đồng. Ngoài bán hàng giảm giá, hàng 0 đồng, chợ tết còn có các hoạt động tư vấn chế độ chính sách về bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm thất nghiệp, khám và tư vấn sức khỏe miễn phí.

Theo lãnh đạo UBND tỉnh Điện Biên, đây là hoạt động thiết thực, nhân văn theo đúng tinh thần sẻ chia, chăm lo đời sống người lao động của tổ chức công đoàn, phù hợp với tình hình, điều kiện thực tế tại địa phương.

009. QUỲNH ANH/ KHI ĐỒNG BÀO DÂN TỘC CÙNG LÀM HỢP TÁC XÃ// Đại đoàn kết.- Số 339.- Ngày 5/12/2022 - Tr.5

Vốn quen phương thức làm ăn tự phát, nhỏ lẻ, nhưng thời gian qua bà con các dân tộc tỉnh Điện Biên đã chuyển sang mô hình hợp tác xã. Nhờ đó nơi vốn là vùng đất khó đã vươn lên mạnh mẽ.

Vì sao bà con vẫn làm ăn manh mún?

Điện Biên vốn là tỉnh nghèo. Năm 2016, tỷ lệ hộ nghèo ở Điện Biên là 44,6%. Việc giảm nghèo luôn là vấn đề cấp thiết và cần các giải pháp tổng lực. Bà con các dân tộc Điện Biên vốn có thói quen làm ăn manh mún, nhỏ lẻ. Điều đó khiến cho sản phẩm không có thương hiệu, khó tiêu thụ, khó tiếp cận khoa học, kỹ thuật. Một trong những giải pháp để khắc phục tình trạng manh mún, nhỏ lẻ trong điều kiện dân trí còn thấp, thiếu các nhà đầu tư lớn là liên kết trong những mô hình làm ăn tập thể, như các mô hình Tổ hợp tác, HTX. Ban đầu bà con còn e ngại khi phải liên kết nhưng dần dần, bà con đã hiểu, muốn thoát nghèo, vươn lên làm giàu thì phải hỗ trợ lẫn nhau.

Huyện Tuần Giáo là một điển hình của phát triển HTX. Năm 2015, ông Quảng Văn Trịnh, dân tộc Thái, bản Minh Thắng, xã Quài Nưa cùng một số người dân trong xã đã thành lập HTX Sản xuất kinh doanh dịch vụ giống nông - lâm nghiệp. Mục tiêu liên kết sản xuất, tiêu thụ sản phẩm, cung ứng giống bò sinh sản, trồng rừng, chăm sóc rừng và ươm giống cây lâm nghiệp... Từ 8 thành viên ban đầu, đến nay HTX đã thu hút trên 20 thành viên tham gia mô hình dịch vụ giống nông - lâm nghiệp, phát triển chăn nuôi bò sinh sản, bò thịt theo hình thức nuôi nhốt, trồng cà phê, mắc ca... Hiện các hộ gia đình trong HTX đã trồng 17ha cà phê, 5.000m² mắc ca.

Để duy trì và phát huy hiệu quả, hàng năm HTX đã cử các xã viên tham gia tập huấn, học nghề do huyện, xã tổ chức; định kỳ hàng tháng HTX tổ chức các buổi sinh hoạt để trao đổi kinh nghiệm, phương thức sản xuất mới, hỗ trợ ứng dụng khoa học kỹ thuật, phòng trừ dịch bệnh, tìm đầu ra cho sản phẩm... Đến nay, trung bình mỗi xã viên thu về từ 80 - 300 triệu đồng/năm HTX tạo việc làm cho hơn 30 lao động.

Lợi ích khi tham gia hợp tác xã

Anh Quảng Văn Lợi, xã viên HTX cho biết: “Từ khi tham gia HTX, tôi đã được hỗ trợ kỹ thuật chăn nuôi, cách làm chuồng trại, lựa chọn cách thức sản xuất phù hợp với điều kiện chăn nuôi của gia đình. Tại các buổi sinh hoạt, mọi người cùng nhau thảo luận, chia sẻ kinh nghiệm chăm sóc vật nuôi, trồng và chế biến thức ăn nên đàn vật nuôi phát triển rất tốt, ít dịch bệnh hơn. Nhất là xã viên hoàn toàn yên tâm sản xuất vì đầu ra đã được bảo đảm, xuất bán với giá thành cao”. Toàn huyện hiện có gần 40 HTX hoạt động hiệu quả, doanh thu bình quân của 1 HTX đạt trên 1,1 tỷ đồng/năm; lãi bình quân 130 triệu đồng/năm.

Còn tại huyện Mường Chà, các HTX lựa chọn chăn nuôi đại gia súc, trồng dưa... Từ chỗ sản xuất nhỏ lẻ, bà con bắt đầu tham gia vào hợp tác. HTX dịch vụ tổng hợp Thanh Yên là một thí dụ. HTX liên kết với bà con nông dân trong xã xây dựng mô hình cánh đồng mẫu lớn, sản xuất lúa gạo thương hiệu Điện Biên chất lượng cao. Khi gia nhập mô hình, HTX hướng dẫn người dân cách xử lý đất đai trước khi gieo trồng theo đúng kỹ thuật. Sau đó, HTX sẽ phân vùng sản xuất cho phù hợp với điều kiện đất và nước ở từng khu vực và tiến hành cấp giống. Người dân đăng ký tham gia sản xuất theo mô hình HTX phải sử dụng giống lúa do HTX cung cấp. Các bước gieo

trồng và chăm sóc cũng tuân thủ đúng quy trình. Khi lúa chín, HTX sẽ đưa máy móc tới thu hoạch và cân mua thóc của người dân ngay tại cánh đồng. Nhờ vậy, HTX kiểm soát được chất lượng sản phẩm, đảm bảo chất lượng trên từng hạt gạo còn người dân hết sức phấn khởi, đua nhau đăng ký tham gia...

Từ những thành quả này, tỉnh Điện Biên phấn đấu từ nay đến năm 2025, mỗi năm bình quân 20 tổ hợp tác, 22 HTX, trong đó số HTX nông nghiệp chiếm khoảng 75%. Quy mô vốn của HTX bình quân đạt 2.440 triệu đồng/HTX, doanh thu bình quân đạt 1.766 triệu đồng/năm, lợi nhuận bình quân đạt 192 triệu đồng/năm, thu nhập bình quân của thành viên và lao động thường xuyên trong HTX đạt 58 triệu đồng/người/năm...

Hoạt động của HTX đang góp phần giúp Điện Biên đổi mới. Trong năm 2021, tỉnh Điện Biên có 6.680 hộ thoát nghèo, đưa tỷ lệ hộ nghèo toàn tỉnh giảm xuống còn 26,76%. Điện Biên đang phấn đấu giảm tỷ lệ hộ nghèo xuống còn dưới 18,9% năm 2025.

Tính đến cuối năm 2022, tỉnh Điện Biên có 284 HTX với 10.570 thành viên. Trong đó, có 197 HTX nông nghiệp, 41 Hợp tác xã công thương, còn lại là các HTX sản xuất vật liệu xây dựng, vận tải...

010. Xuân Tiến/ Mùa nhặt hạt dẻ ở đại ngàn Mường Phăng// Tuần tin tức.- Số 48.- Ngày 1/12/2022 - Tr.6

Rừng đặc dụng Mường Phăng có diện tích rộng hơn 4.430 ha, trải rộng trên địa bàn hai xã Pá Khoang và Mường Phăng (thành phố Điện Biên Phủ, tỉnh Điện Biên).

Tại rừng đặc dụng Mường Phăng, bắt đầu từ tháng 10, người dân 2 xã Pá Khoang, Mường Phăng và các xã lân cận lại vào rừng nhặt hạt dẻ để có thêm nguồn thu nhập.

Nhiều ngày qua, vào sáng sớm, trên các con đường Tỉnh lộ 3 (xuất phát từ Quốc lộ 279, địa phận xã Nà Nhạn), đường 141B nối xã Pá Khoang với xã Mường Phăng và trên tuyến đường tham quan, du lịch lòng hồ Pá Khoang, dễ dàng bắt gặp những tốp người đi bộ, đi xe máy để vào rừng đặc dụng Mường Phăng thu nhặt hạt dẻ. Công việc thu nhặt hạt dẻ sôi động, tất bật và có nhiều người tham gia hơn cả là những khu vực nằm sâu trong đại ngàn đặc dụng. Để tiếp cận được những khu vực này, người dân phải di chuyển trên những con đường nhỏ được mở để phục vụ du lịch, rồi cắt rừng bằng những lối đi nhỏ và luồn sâu dưới đại ngàn thâm u, ẩm ướt, nền nhiệt giảm sâu so với khu vực ngoài rìa rừng. Trong rừng đặc dụng Mường Phăng, cây dẻ phân bố đều nên hạt dẻ có ở mọi địa điểm.

Tại đây, những tốp từ 2 đến 5 người cặm cụi, cần mẫn thu nhặt hạt dẻ rừng dưới những cây dẻ có độ tuổi hàng chục năm, thân cao, chu vi vành thân một người ôm, tán rộng. Thu nhặt hạt dẻ phải đi thành từng tốp, cùng là người trong một bản làng và quá trình di chuyển trong rừng không được tách nhau để tiện giúp đỡ, hỗ trợ nhau vận chuyển những bao tải đựng hạt dẻ ra đường mòn.

Để thu được hạt dẻ rừng, người dân có thể nhặt từng hạt, hoặc dùng tay gom cả hạt dẻ lẫn lá cây khô, lớp mùn trên bề mặt vào các dụng cụ đựng rồi thực hiện thao tác sàng lọc, loại bỏ rác, đất. Cách thức thứ hai sẽ cho năng suất hơn nhưng tốn nhiều nước và phải mất nhiều lần rửa để hạt dẻ được sạch sẽ.

Công việc thu nhặt hạt dẻ cần nhiều thời gian, sự cần mẫn, kiên trì vì phải ngồi hàng giờ đồng hồ dưới tán rừng. Để tránh muỗi, vắt, côn trùng, người thu nhặt hạt dẻ phải tự trang bị cho mình các vật dụng thiết yếu như: ủng, giày, khăn quàng cổ, tất tay, mũ rộng vành, áo dài tay, bao tải, các loại dụng cụ đựng, sàng lọc. Những tốp người buổi trưa không về nhà ăn cơm thì phải mang theo thức ăn, nước uống và việc nghỉ ngơi diễn ra trong rừng, nếu cần ngủ thì người dân sẽ trải bạt, tấm vải xuống nền đất trống và tranh thủ ngủ tại chỗ.

Chị Lương Thị Hoa (bản Che Cẩn, xã Mường Phăng, thành phố Điện Biên Phủ, tỉnh Điện Biên) cho biết, chị và em gái (Lương Thị Ong) thu nhặt hạt dẻ từ buổi sáng. Quãng đường từ bản Che Cẩn vào đây (bản Đông Mệt, bản Bó - xã Pá Khoang) khá xa nên phải di chuyển bằng xe máy. Do buổi trưa phải về lại nhà nên hai người chỉ thu nhặt hạt dẻ ở khu vực dọc con đường tham quan chạy quanh lòng hồ Pá Khoang. Sau quá trình nhặt, sàng lọc loại bỏ rác, hai chị em cũng thu được số lượng hạt dẻ đựng đầy 2 bao tải loại nhỏ, khoảng 25 đến 30kg/bao.

Vợ chồng anh Lương Văn Thận (bản Đông Mệt 2, xã Pá Khoang) vào sâu trong rừng. Anh Thận chia sẻ, từ cầu treo bản Đông Mệt - bản Bó (xã Pá Khoang) trên con đường du lịch quanh lòng hồ vào khu vực này phải đi xe máy bằng đường mòn, rồi đi bộ, lượn trong rừng già mất cả giờ đồng hồ. Để nhanh chân tiếp cận được khu vực có nhiều cây dẻ to, lớn, sai quả, vợ chồng anh xuất phát từ sớm khi sương mù còn bàng lảng trên mặt hồ Pá Khoang, hơi lạnh còn quấn chân và len lỏi vào từng lớp áo của người đi đường.

Cũng theo anh Lương Văn Thận, từ hàng chục năm nay, người dân trên địa bàn xã Pá Khoang, huyện Mường Phăng, đã biết đến hạt dẻ và sử dụng nó khi đến mùa. Khoảng 10 năm trở lại đây, khi nhu cầu thị trường lớn, hạt dẻ bán ra dễ dàng thì nhiều nhà đã coi việc thu nhặt hạt dẻ là một nghề, có thể kiếm thêm thu nhập. Năm nay, thời tiết thuận lợi, phù hợp với đặc điểm sinh trưởng nên cây dẻ trong rừng đặc dụng Mường Phăng cho quả sớm, quả nhiều hơn năm ngoái và đây mùa thu nhặt hạt đến nhanh hơn vài tuần. Hạt dẻ có kích thước khá đều, vỏ màu nâu đen, nhân hạt chắc, trắng tinh, rang lên cho mùi thơm, vị rất bùi. Hạt dẻ người dân thu nhặt về sẽ được bán cho các chủ hàng quán dọc tuyến đường 141B, hoặc người dân trực tiếp bán tại các chợ, khu vực di tích Sở Chỉ huy chiến dịch Điện Biên Phủ - nơi có nhiều du khách trong và ngoài tỉnh đến tham quan, du lịch. Hạt dẻ năm nay có giá từ 13.000 đồng đến 16.000 đồng/kg, tùy thuộc vào chất lượng hạt dẻ đã rửa sạch và phân loại. Nếu ngày mưa thì giá bán sẽ nhỉnh hơn vì nguồn hạt dẻ khan hiếm do người dân không vào rừng thu nhặt được.

Trải rộng và xen kẽ lòng hồ Pá Khoang có hàng chục hòn đảo lớn nhỏ. Đầu tháng 8 hàng năm, hồ Pá Khoang bắt đầu đóng đập tích nước, mặt nước dâng đầy. Để tiếp cận được các hòn đảo nơi có nhiều cây dẻ với nguồn hạt dẻ dồi dào, hạt dẻ to, mập và đều, người dân cũng dùng thuyền độc mộc vượt lòng hồ đến các đảo. Mỗi lần di chuyển từ 2 đến 3 người, thay nhau chèo thuyền.

Nếu việc thu nhặt hạt dẻ là dành cho phụ nữ thì công việc đưa những bao tải đựng hạt dẻ lên xe máy, chằng nít chắc chắn và vận chuyển những bao tải đựng hạt dẻ ra khỏi rừng, thò về nhà, về bản là dành cho đàn ông. Hạt dẻ thu nhặt trong rừng thường lẫn nhiều mùn, lá cây khô, để hạt dẻ sạch sẽ thì người dân phải sàng lọc, rửa kỹ bằng nước suối nhiều lần và qua nhiều công đoạn để loại bỏ các loại rác nhỏ, bụi đất bám trên vỏ và những hạt lép, xấu, mốc, chất lượng kém.

Chị Lương Thị Hoa cho biết, sau quá trình rửa sạch sẽ, hạt dẻ rừng sẽ được đem đi phơi để lớp vỏ được khô hoàn toàn. Tuy nhiên hạt dẻ phải được phơi chỗ có bóng mát, thoáng gió, tránh trực tiếp phơi dưới nắng gắt sẽ dễ khiến hạt dẻ bị tách vỏ, nhân cũng sẽ bị thoát hết nước, khi rang nhân hạt sẽ giảm vị ngọt, bùi.

Theo ông Quảng Văn Việt, Chủ tịch UBND xã Pá Khoang, toàn xã có 16 bản, dân số chủ yếu là dân tộc Kinh, Thái, Khơ-mú. Những năm qua, công tác quản lý, bảo vệ, phòng chống cháy rừng luôn được chính quyền xã quan tâm, chú trọng triển khai. Đặc biệt, thời điểm trước và trong mùa thu nhặt hạt dẻ rừng, chính quyền xã đã đẩy mạnh tuyên truyền, khuyến cáo người dân không được mang theo củi lửa, các chất dễ gây cháy nổ vào rừng, cấm thực hiện hành vi chặt cây, đốt lửa lấy mật ong rừng, xâm hại đến cảnh quan, môi trường sinh cảnh tự nhiên của rừng đặc dụng.

Những năm qua, nhờ có các chính sách hỗ trợ về dịch vụ chi trả môi trường rừng, cuộc sống của người dân đảm bảo nên những hành vi xâm hại rừng trái pháp luật đã giảm đáng kể. Cùng với đó, lực lượng làm công tác quản lý, bảo vệ rừng tại Ban Quản lý rừng Di tích lịch sử và Cảnh quan, môi trường Mường Phăng thường xuyên bám sát địa bàn, thực hiện kiểm tra, kiểm soát rừng theo lịch, theo kế hoạch; xây dựng cộng đồng có chức năng bảo vệ rừng; phối hợp với chính quyền địa phương, chủ rừng tăng cường tuyên truyền, phổ biến pháp luật và giúp người dân xây dựng các quy ước bảo vệ rừng nên rừng đặc dụng được bảo vệ tốt, ý thức bảo vệ rừng của người dân tại hai xã Mường Phăng, Pá Khoang đã nâng lên rõ rệt.

011. B. HẠNH/ BẢO TỒN, PHÁT HUY TRANG PHỤC TRUYỀN THỐNG CỦA DÂN TỘC KHƠ MÚ// Văn hóa.- Số 145.- Ngày 5/12/2022 - Tr.2

Bộ VHTTDL vừa ban hành quyết định về việc tổ chức xây dựng và nhân rộng mô hình bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống của dân tộc Khơ Mú, (Điện Biên) gắn với xây dựng nông thôn mới. Theo đó, Bộ VHTTDL giao Vụ Văn hoá dân tộc chủ trì, phối hợp Sở VHTT&DL tỉnh Điện Biên và các cơ quan, đơn vị liên quan tổ chức xây dựng và nhân rộng mô hình bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống của dân tộc Khơ Mú, tỉnh Điện Biên gắn với xây dựng nông thôn mới.

Bên cạnh đó, thành lập Ban Tổ chức và phê duyệt Danh sách nghệ nhân, học viên tham gia tổ chức xây dựng và nhân rộng mô hình bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống của dân tộc Khơ Mú, tỉnh Điện Biên. Ban Tổ chức có trách nhiệm phân công nhiệm vụ cho các thành viên và triển khai tổ chức xây dựng mô hình đảm bảo tiến độ, chất lượng, hiệu quả và tự giải thể sau khi hoàn thành nhiệm vụ. Nghệ nhân, học viên (là đối tượng không hưởng lương từ ngân sách nhà nước) có trách nhiệm tham gia đầy đủ, đúng thành phần, thời gian và địa điểm. Theo kế hoạch, việc Xây dựng mô hình bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống của dân tộc Khơ Mú gắn với

phát triển du lịch trong phong trào xây dựng nông thôn mới sẽ được thực hiện tại bản Ten, xã Pá Khoang, thành phố Điện Biên Phủ, tỉnh Điện Biên vào cuối năm 2022.

Mục đích chung nhằm hướng đến xây dựng và nhân rộng các mô hình hiệu quả về bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống của đồng bào các dân tộc gắn với phát triển du lịch cộng đồng nhằm tạo ra nguồn thu nhập cho người dân và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương. Phát huy hiệu quả nguồn lực đầu tư của nhà nước, xã hội và cộng đồng vào công tác bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các vùng miền, cộng đồng, dân tộc trong phong trào xây dựng nông thôn mới.

012. QUỲNH VY/ ĐẶC SẮC LỄ “TRA HẠT LÀM LỄ CẦU MƯA” CỦA NGƯỜI KHƠ MÚ// Văn hóa.- Số 148.- Ngày 12/12/2022 - Tr.16

Thời gian qua tỉnh Điện Biên luôn đẩy mạnh nâng cao nhận thức, đổi mới tư duy về bảo tồn, phát triển văn hóa gắn với phát triển kinh tế - xã hội và du lịch.

Người Khơ Mú là một trong 19 cộng đồng dân tộc sinh sống trên địa bàn Điện Biên hiện còn bảo lưu, trao truyền được nhiều phong tục, tập quán rất đặc sắc, trong đó có Lễ hội “Chư mo hờ ngo, Khờ ro cư mạ” (Tra hạt làm lễ cầu mưa) - một nghi lễ nông nghiệp quan trọng, đậm bản sắc văn hóa truyền thống trong đời sống của người Khơ Mú.

Lễ hội “Chư mo hờ ngo, Khờ ro cư mạ”(Tra hạt làm lễ cầu mưa) là nét sinh hoạt văn hóa dân gian đặc sắc, mang đậm nét văn hóa truyền thống của dân tộc Khơ Mú ở Tây Bắc. Đây chính là sản phẩm tinh thần của dân tộc Khơ Mú trong lịch sử phát triển và hình thành, với mục đích để cầu xin các vị thần linh, đất trời phù hộ cho hoa màu tốt tươi, mùa màng bội thu, qua đó tạo khí thế, hy vọng vào năm mới, đầu vụ mới với ước vọng ngày một ấm no, đầy đủ, tốt đẹp hơn, thể hiện tinh thần lạc quan, niềm tin vào cuộc sống và thiên nhiên.

Cũng như nhiều dân tộc anh em khác, người Khơ Mú quan niệm vạn vật hữu linh, thiên nhiên xung quanh chúng ta như trời, đất, nương, rẫy... đều có quan hệ mật thiết với đời sống và sản xuất của con người. Lễ tra hạt có ý nghĩa quan trọng về kinh tế, cầu mong cho mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, để cho cây lúa cây ngô, khoai sắn tươi tốt, bông to, hạt tróc đầy bồ, cây cối đồi núi xanh tươi, hạn chế lũ lụt, hạn hán. Nghi lễ truyền thống này có từ xa xưa, gắn bó với đời sống kinh tế, văn hóa nông nghiệp của người Khơ Mú.

Người Khơ Mú quan niệm rằng, sau khi gieo hạt, với ước nguyện một mùa năng suất cao, phải tổ chức lễ hội cầu mưa, cầu cho mưa thuận gió hòa để cây trồng tốt tươi, tránh khỏi hạn hán. Nghi lễ đã thể hiện được tinh thần lạc quan của con người, niềm tin vào cuộc sống, vào thiên nhiên, những ước muốn của đồng bào về một cuộc sống no đủ, hạnh phúc. Đây cũng là dịp để đồng bào gặp gỡ, trao đổi kinh nghiệm sản xuất, hỏi thăm sức khỏe nhau, được tham gia vào các điệu múa và các trò chơi dân gian truyền thống của dân tộc.

Theo truyền thống, Lễ hội thường được tổ chức vào cuối tháng 2 đầu tháng 3 âm lịch trên nương rẫy. Quy mô gia đình lễ tra hạt được chủ nhà chọn tại nương rẫy

của mình và có sự góp mặt, giúp đỡ của nhiều gia đình khác. Khi bắt đầu vào mùa vụ bà con dân bản chuẩn bị các loại hạt giống như lúa ngô, khoai sắn, đậu đỗ... để xuống giống trong một năm. Các loại hạt được trồng trên nương rẫy để tự cung tự cấp nhằm phục vụ cho sinh hoạt đời sống hằng ngày.

Sau phần lễ, bà con dân bản kéo về nhà thầy cúng để giao lưu, chơi hội, những chàng trai, cô gái Khơ Mú nhảy múa, hát ca, cùng ước vọng về một năm mưa thuận gió hòa. Kết thúc, bà con Khơ Mú lại trở về với cuộc sống lao động bình thường, tích cực tham gia lao động sản xuất, tạo khí thế và hy vọng vào năm mới, đầu vụ mới với ước vọng cuộc sống ngày một sẽ ấm no, đầy đủ và tốt đẹp hơn.

Việc bảo tồn nghi lễ tra hạt cầu mưa của người Khơ Mú tại Điện Biên, là một việc làm thiết thực, góp phần xây dựng bản, làng văn hóa gắn với phát triển du lịch chính là đưa văn hóa vào phát triển kinh tế - xã hội. Đồng thời, góp phần bảo tồn, phát huy, bản sắc văn hóa các dân tộc; đẩy lùi hủ tục lạc hậu, tệ nạn xã hội ra khỏi đời sống cộng đồng, đồng thời hình thành nếp sống mới văn minh, lành mạnh, giàu bản sắc văn hóa để thu hút khách du lịch đến khám phá trải nghiệm

Trong thời gian tới, để gắn bảo tồn văn hóa với phát triển du lịch, tỉnh Điện Biên sẽ đẩy mạnh nâng cao nhận thức, đổi mới tư duy về bảo tồn, phát triển văn hóa gắn với phát triển kinh tế - xã hội, trọng tâm là bảo tồn và phát huy giá trị các loại hình di sản văn hóa. Đồng thời, phát triển các sản phẩm du lịch từ việc khai thác, phát huy hiệu quả giá trị di sản văn hóa các dân tộc; đẩy mạnh nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ công tác bảo tồn, phát triển văn hóa truyền thống; đầu tư và huy động các nguồn lực cho bảo tồn, phát triển văn hóa, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, quảng bá, giới thiệu các di sản văn hóa gắn với phát triển du lịch.

013. XUÂN TIÊN/ ĐỘC ĐÁO CHỢ PHIÊN VÙNG CAO BIÊN GIỚI PHÌN HỒ// Công an nhân dân.- Số 6347.- Ngày 13/12/2022 - Tr.6

Chợ phiên Phìn Hồ (xã vùng cao, biên giới Phìn Hồ, huyện Nậm Pồ, tỉnh Điện Biên) được mở vào ngày Chủ nhật hằng tuần; là nơi trao đổi, mua bán hàng hóa, đồng thời cũng là nơi sinh hoạt văn hóa của cộng đồng các dân tộc trên địa bàn huyện Nậm Pồ và người dân nhiều xã thuộc các huyện Tủa Chùa, Mường Nhé (tỉnh Điện Biên).

Nhận nhíp chợ phiên

Chợ phiên Phìn Hồ thu hút đông đảo khách du lịch, người dân tìm về bởi sản phẩm hàng hóa đa dạng, phong phú, mang nét đặc trưng của đồng bào dân tộc vùng cao, biên giới. Đặc biệt hơn, chợ phiên Phìn Hồ còn hội tụ được những nét độc đáo trong văn hóa, ẩm thực và rực rỡ sắc màu thổ cẩm của các cộng đồng dân tộc Lào, Mông, Khơ Mú, Xạ Phang. Từ sáng sớm tinh mơ, khi bản làng, núi đồi bản Pháng Chủ còn chìm trong sương đêm, mây mù và hơi lạnh, chợ phiên Phìn Hồ đã thu hút người dân tìm về. Từng dòng người, xe từ các hướng Mường Chà ngược lên, Mường Nhé xuôi về đã tấp nập, nhộn nhịp, tạo nên không khí sôi động, sầm uất tại khu vực công chợ. Khi mặt trời vừa kịp gác lên dãy núi phía Đông từ mạn Si Pa Phìn cũng là lúc các hoạt động bán buôn ở chợ diễn ra. Tại công chợ, dễ dàng bắt gặp những dòng

người dân tộc Xạ Phang, Mông đang gửi những mặt hàng nông sản (ngô, dưa, khoai...), váy, áo, cốc, xeng... để hòa vào nhịp bán buôn của phiên chợ. Những người xách trên tay con gà, con vịt, dắt theo con lợn cũng rảo chân nhanh hơn khi đến công chợ. Từng tốp trai gái thanh niên í ới gọi nhau, hồi hả chen chân qua công.

Xuống chợ, ai cũng chọn cho mình bộ quần áo truyền thống mới nhất, đẹp nhất để làm đẹp cho chính mình và tự hào khoe với bạn bè, người thân. Du khách phương xa lần đầu tiên đặt chân đến chợ phiên Phìn Hồ sẽ có cơ hội được “lạc mắt” trước những bộ trang phục truyền thống của cộng đồng dân tộc Mông. Những bộ váy Mông được thêu thùa, may, vá với kỹ thuật vẽ hoa văn bằng sáp ong trên vải tinh tế, độc đáo bằng đôi bàn tay cần mẫn, tỉ mỉ, sáng tạo phong phú của người phụ nữ Mông. Bên cạnh đó, du khách còn được chiêm ngưỡng những đôi giày thêu độc đáo của người dân tộc Xạ Phang.

Tại địa bàn xã Phìn Hồ, cộng đồng dân tộc Xạ Phang sinh sống chủ yếu ở các bản Đề Tinh, Mo Công, Đề Pua, Mạ Hốc... Nghề làm giày thêu của người Xạ Phang và kỹ thuật vẽ hoa văn bằng sáp ong trên vải của dân tộc Mông đã gắn bó với đồng bào từ nhiều đời và cho đến bây giờ vẫn được những người dân nơi đây gìn giữ. Hai tri thức dân gian này đã được xếp hạng di sản phi vật thể quốc gia.

Ông Điêu Bình Dương, Bí thư Đảng ủy xã Phìn Hồ cho biết: Chợ phiên Phìn Hồ thuộc địa bàn bản Pháng Chủ, nằm trên vùng “yên ngựa” của một dãy đồi thấp, ngay gần trung tâm xã Phìn Hồ, cạnh quốc lộ 4H - tuyến đường huyết mạch đi huyện cực Tây Mường Nhé, nên rất thuận lợi cho người dân đến trao đổi, buôn bán hàng hóa. Chợ được mở từ nhiều năm trước, đến nay sau 2 năm phải tạm dừng hoạt động vì dịch COVID-19, đầu tháng 12/2022 chợ được mở trở lại.

Chợ không chỉ đáp ứng nhu cầu trao đổi, buôn bán hàng hóa của người dân sinh sống tại gần 10 bản vùng cao, biên giới của xã Phìn Hồ, mà còn thu hút người dân tại các xã thuộc các huyện Mường Nhé, Tủa Chùa. Nét độc đáo, đặc trưng của chợ phiên Phìn Hồ rất thu hút du khách đến tham quan, trải nghiệm, qua đó góp phần phát triển du lịch địa phương.

Nét đặc trưng của đồng bào vùng cao

Vào trung tâm chợ phiên Phìn Hồ, du khách sẽ cảm nhận được rõ ràng khung cảnh tấp nập, sôi động và nét sinh hoạt đặc trưng của đồng bào dân tộc ở phiên chợ vùng cao. Thu hút đông đảo các bà, các chị, các thiếu nữ là những địa điểm bán trang phục truyền thống của đồng bào Mông, Xạ Phang. Tại đây, người dân đi chợ lựa chọn, giúp nhau thử các sản phẩm váy, khăn, mũ. Tiếng nói cười, trò chuyện rất rôm rả. Các hoạt động thêu thùa, may vá trang phục truyền thống được thực hiện bởi các chị, các mẹ cũng diễn ra tại phiên chợ.

Tại nhiều địa điểm trong khuôn viên chợ cũng dễ dàng bắt gặp các loại nông sản, đặc sản vùng cao như các loại rau rừng, củ, quả, mật ong, rượu Mông-pê, thảo quả, mắc-khen... được bày bán. Không kém phần sôi động, rộn rã tiếng nói, cười là dãy hàng quán bán đồ chín, các món ẩm thực của đồng bào vùng cao. Tại các hàng quán này, bên những bếp lửa nghi ngút khói và mùi thơm của các món ăn, du khách dễ dàng bắt gặp những món đặc trưng của đồng bào dân tộc Mông, Thái, Xạ Phang

như: cơm lam, thịt sấy khô, nộm da trâu, bánh sừng trâu, thắng cố ngựa, canh đậu, rượu thóc... Dãy quán ăn này thu hút khá nhiều đàn ông, họ gặp nhau ở phiên chợ, rủ nhau vào quán để gặp gỡ, hàn huyên, hỏi thăm tình hình sức khỏe và chia sẻ với nhau những kinh nghiệm chăn nuôi, trồng trọt, phát triển kinh tế, xây dựng bản làng ấm no.

Thu hút một lượng lớn người dân đến xem là hoạt động múa, biểu diễn khèn Mông tại những địa điểm trung bày, bán loại nhạc cụ này. Khèn là loại nhạc cụ truyền thống của cộng đồng dân tộc Mông, chứa đựng vốn trí thức dân gian quý giá, biểu đạt phong phú qua các cách diễn đạt âm thanh, cảm xúc và được người Mông xem như “bảo vật” đầy sống động trong suốt chiều dài lịch sử định cư, lập bản và phát triển trên dải đất phía Tây của Tổ quốc. Tại những nơi này, du khách và người dân sẽ được chứng kiến những người đàn ông vừa múa, vừa thổi những bài hát ngợi ca quê hương, bản làng, giải bày tâm tư, tình cảm bằng tiếng khèn say đắm lòng người. Những người bán khèn sẵn sàng múa, biểu diễn khèn bất cứ khi nào người đi chợ đề xuất. Khi họ biểu diễn những động tác như múa nhảy đưa chân, quay đổi chỗ, quay tại chỗ, vờn khèn, lăn nghiêng, lăn ngửa, múa ngồi xổm... sẽ làm người xem trầm trồ về tài năng và có những trải nghiệm, cung bậc cảm xúc thích thú.

Anh Thào A Dính, bản Đệ Tinh (xã Phìn Hồ, huyện Nậm Pồ, tỉnh Điện Biên) cho biết: "Sáng nay, mình hào hứng đưa vợ và con gái xuống chợ từ rất sớm. Vợ mình đưa con gái đi mua sắm quần áo Tết, còn mình thì mua một số nông cụ để về làm nương, làm ruộng. Phiên chợ rất đông người. Đi chợ được gặp những người quen, anh em họ hàng sinh sống cùng bản, cùng xã mình rất vui". Bà Ngải Sùi Xính, bản Đệ Tinh (xã Phìn Hồ, huyện Nậm Pồ, tỉnh Điện Biên) cũng vui vẻ cho biết: "Tôi đi chợ phiên này vừa để gặp bạn bè, người quen, họ hàng, vừa để bán giày vải truyền thống của cộng đồng dân tộc Xạ Phang mà con gái và tôi đã thuê thuê, may vá thủ công từ nhiều ngày qua. Giày vải đã bán hết rồi, giờ tôi sẽ đi chơi chợ, thăm người quen ở các gian hàng, mua một số đồ dùng sinh hoạt cho gia đình và một số hạt giống rau để về gieo trồng".

Góp phần tạo dựng điểm nhấn trong bức tranh sinh hoạt sôi động của phiên chợ vùng cao Phìn Hồ là từng tốp nam thanh, nữ tú trong trang phục truyền thống đang túm tụm trên những bãi đất trống ở khu vực giữa chợ, trên tay họ là những đôi giày, chiếc khăn quàng, mũ vừa mới mua hoặc được tặng ở chợ. Những em nhỏ xúng xính váy hoa, mặt vui tươi đang theo chân mẹ. Các chị em dân tộc Mông đang nhanh tay thuê thuê hoa văn thổ cẩm trên những tấm vải lanh. Những thiếu nữ dân tộc Xạ Phang đang cần mẫn, chăm chỉ chế biến các món ăn bên bếp củi đun lửa, bốc khói nghi ngút. Những đám thanh niên đi chơi chợ nhận ra người quen rồi xúm lại, xin số điện thoại của nhau và cùng chụp chung với nhau những bức ảnh để làm kỷ niệm.

Tại các điểm bày những sản phẩm nông sản, rượu và các loại củ, quả, rất dễ dàng bắt gặp hình ảnh chủ hàng, thương lái dùng bảng tính trong điện thoại cộng tiền cho khách mua. Ông Điều Bình Dương, Bí thư Đảng ủy xã Phìn Hồ cho biết: Trong định hướng quy hoạch, chợ phiên Phìn Hồ sẽ mở thêm các dãy gian hàng để đáp ứng nhu cầu bán buôn của người dân, đảm bảo trong điều kiện thời tiết mưa, các gian hàng vẫn hoạt động bình thường. Cùng với đó, chính quyền địa phương cũng tăng cường tuyên truyền đến người dân, các tiểu thương về công tác đảm bảo vệ sinh trong

khuôn viên chợ, đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm, phòng, chống cháy nổ và gìn giữ an ninh trật tự tại các phiên chợ.

Huyện biên giới Nậm Pồ có 15 xã, với gần 10 cộng đồng dân tộc sinh sống, hơn 95% dân số của huyện là đồng bào dân tộc thiểu số. Ngoài các chợ phiên tiêu biểu trên địa bàn như chợ phiên Ham Xoong (xã biên giới Vàng Đán), chợ phiên Vàng Léch (xã Nậm Tin) thì chợ phiên Phìn Hồ (xã Phìn Hồ) đã đóng góp một vai trò, vị trí nhất định trong việc tạo lập nên một địa điểm để người dân mua bán, trao đổi hàng hóa, giao lưu văn hóa, văn nghệ, ẩm thực, thu hút khách du lịch và phát triển kinh tế địa phương.

014. THÙY TRANG/ NHIỀU CÁCH LÀM SÁNG TẠO PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT CHO THANH, THIẾU NIÊN// An ninh biên giới.- Số 50.- Ngày 11/12/2022 - Tr.19

Thời gian qua, để góp phần giảm thiểu tỷ lệ vi phạm pháp luật ở độ tuổi thanh, thiếu niên trên địa bàn, chi đoàn các đồn Biên phòng thuộc BDBP Điện Biên đã triển khai thực hiện mô hình “Biên giới, pháp luật với thanh, thiếu niên” trên địa bàn quản lý. Mô hình là cách làm sáng tạo, đạt hiệu quả trong thực tế, được cấp ủy, chính quyền và nhân dân địa phương đánh giá cao.

Mô hình “Biên giới, pháp luật với thanh, thiếu niên” là sáng kiến của Đoàn Thanh niên BDBP Điện Biên và được triển khai từ năm 2017. Đối tượng hướng tới của mô hình là các em học sinh tại các trường trung học cơ sở, trung học phổ thông ở khu vực biên giới, nòng cốt là cán bộ, đoàn viên, thanh niên của chi đoàn các đồn Biên phòng. Về hình thức, mô hình kết hợp linh hoạt giữa hình thức tuyên truyền miệng với hình thức trình chiếu PowerPoint, đan xen các tiết mục văn nghệ và chiếu các clip tuyên truyền. Hằng quý, chi đoàn xây dựng kế hoạch phối hợp tổ chức tuyên truyền, mỗi điểm tuyên truyền 2-3 chuyên đề trong khoảng thời gian từ 90 đến 120 phút. Nội dung tuyên truyền được tuổi trẻ các đơn vị BDBP Điện Biên thực hiện ngắn gọn, dễ hiểu, sát thực; hình ảnh tuyên truyền phù hợp với từng đối tượng, có liên hệ, thông tin về tình hình thực tế địa bàn. Với mỗi chuyên đề, sau phần tuyên truyền miệng kết hợp trình chiếu PowerPoint sẽ chiếu các video, clip, tiểu phẩm liên quan đến nội dung tuyên truyền.

Ngoài ra, cán bộ, chiến sĩ BDBP Điện Biên còn phối hợp dàn dựng các tiểu phẩm, tình huống để minh họa trực quan cho nội dung một số chuyên đề. Xen kẽ giữa các chuyên đề sẽ lồng ghép 1 - 2 tiết mục văn nghệ do cán bộ, chiến sĩ đơn vị và giáo viên, học sinh của trường biểu diễn nhằm mềm hóa các nội dung tuyên truyền. Đồng thời, các đồn Biên phòng của BDBP Điện Biên cũng tập trung tuyên truyền cho học sinh, thanh, thiếu niên trên địa bàn về tác hại của ma túy, tình hình hoạt động của tội phạm ma túy trên địa bàn. Đặc biệt, tuổi trẻ các đơn vị còn hướng dẫn các em về cách nhận biết, phòng, chống trước âm mưu, thủ đoạn dụ dỗ, lừa đảo, lôi kéo người dân tham gia, tiếp tay cho hoạt động mua bán, vận chuyển, tàng trữ, sử dụng trái phép các chất ma túy của các đối tượng tội phạm.

Bên cạnh đó, qua các buổi tuyên truyền, đội ngũ cán bộ trẻ của BDBP Điện Biên cũng thông tin về tình hình hoạt động, âm mưu, thủ đoạn lừa đảo, dụ dỗ và cách phòng, tránh, tố giác tội phạm mua bán người tới các em học sinh, thanh, thiếu niên.

Mặt khác, các đơn vị BDBP Điện Biên chú trọng tuyên truyền một số nội dung cơ bản của Luật Biên giới quốc gia, Luật Biên phòng Việt Nam, Nghị định số 34/2019/NĐ-CP của Chính phủ; tuyên truyền, giới thiệu về hệ thống đường biên, cột mốc thuộc đơn vị quản lý. Đồng thời, vận động học sinh, thanh, thiếu niên tích cực tham gia các phong trào như: “Tổ tự quản an ninh trật tự thôn bản”, “Tập thể, cá nhân, hộ gia đình đăng ký tự quản đường biên giới, cột mốc quốc giới”...

Không chỉ tuyên truyền trên bục giảng, các đơn vị còn tiến hành tuyên truyền các nội dung ngoài thực địa (tại cột mốc quốc giới). Lấy đầu mỗi lớp học, điểm bản, các đơn vị BDBP Điện Biên tổ chức giới thiệu, tuyên truyền về cách nhận biết đường biên giới; lịch sử hình thành và các quy định pháp lý liên quan đến công tác quản lý, bảo vệ chủ quyền biên giới... Mỗi buổi tuyên truyền kéo dài 45-60 phút, cho khoảng 40 - 50 học sinh, thanh, thiếu niên.

Qua 3 năm (2017-2020) triển khai thực hiện mô hình “Biên giới, pháp luật với thanh, thiếu niên”, các đơn vị Biên phòng thuộc BDBP Điện Biên đã tổ chức tuyên truyền được 74 buổi/15.432 lượt người nghe. Thông qua mô hình này, mỗi học sinh, thanh, thiếu niên trên địa bàn khu vực biên giới tỉnh Điện Biên đã nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật; có khả năng nhận biết và đối phó trước những tác động, ảnh hưởng tiêu cực của các tệ nạn xã hội, các đối tượng tội phạm. Mặt khác, còn giúp cho mỗi học sinh, thanh, thiếu niên nắm được hệ thống đường biên, cột mốc, góp phần giữ vững và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, an ninh biên giới quốc gia trong tình hình mới.

Hiện nay, mô hình “Biên giới, pháp luật với thanh, thiếu niên” đang tiếp tục được triển khai thực hiện tại các chi đoàn đồn Biên phòng. Bên cạnh đó, mô hình còn được Đoàn Thanh niên BDBP Điện Biên áp dụng để phối hợp cùng Đoàn Thanh niên Trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Điện Biên, Trường Cao đẳng Sư phạm Điện Biên nhằm tuyên truyền, giáo dục cho sinh viên nhà trường. Mô hình đã được Bộ Chỉ huy BDBP Điện Biên lựa chọn, giới thiệu là mô hình tiêu biểu trong giai đoạn 2018-2019.

Mô hình cũng chính là sự cụ thể hóa trong thực hiện Đề án “Tăng cường phổ biến, giáo dục pháp luật cho cán bộ, nhân dân vùng biên giới giai đoạn 2017-2021” trên địa bàn tỉnh Điện Biên. Chi đoàn các đồn Biên phòng triển khai thực hiện mô hình “Biên giới, pháp luật với thanh, thiếu niên” trên địa bàn đơn vị quản lý với nội dung, hình thức sáng tạo và hấp dẫn, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin nhằm tạo sự thu hút, hứng thú cho đối tượng là học sinh, thanh, thiếu niên trên địa bàn.

Thông qua mô hình đã góp phần nâng cao kiến thức, khả năng nhận biết và các đối phó trước tác động, ảnh hưởng của tệ nạn xã hội; ý thức và trách nhiệm của tuổi trẻ về biên giới và chủ quyền lãnh thổ, qua đó, tích cực tham gia bảo vệ đường biên, cột mốc, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn. Qua đó, góp phần giảm thiểu tỉ lệ học sinh, thanh, thiếu niên là nạn nhân của tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật trên địa bàn khu vực biên giới, nhất là các vi phạm liên quan đến tệ nạn ma túy, xuất nhập cảnh trái phép qua biên giới và nạn nhân mua bán người; xây dựng và bảo vệ vững chắc chủ quyền lãnh thổ, an ninh biên giới quốc gia trong tình hình mới.

Với những hiệu quả thiết thực đó, mô hình “Biên giới, pháp luật với thanh, thiếu niên” đã đạt giải Khuyến khích cuộc thi “Sáng kiến, mô hình phổ biến, giáo dục pháp luật hiệu quả thông qua hoạt động văn hóa ở cơ sở” do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức.

015. LƯƠNG LIỄU/ VỤ ÁN GIẾT NGƯỜI, CƯỚP TÀI SẢN Ở ĐIỆN BIÊN: VÌ SAO SAU KHI XỬ NHIỀU NĂM VẪN CÓ ĐƠN KÊU OAN// Pháp luật Việt Nam.- Số 337.- Ngày 3/12/2022 - Tr.14

Gia đình chị Cà Thị Thanh (xã Quài Tở, huyện Tuần Giáo, tỉnh Điện Biên) nhiều năm nay có đơn kêu oan cho Cà Văn Toàn và Cà Văn Toán trong một vụ án “giết người”.

Theo nội dung đơn, Toàn và Toán là cậu ruột của chị Thanh, đã bị kết tội giết người, cướp tài sản trong vụ án nạn nhân là bà Cà Thị Thiên xảy ra vào ngày 27/3/2013.

Trình bày trong đơn, chị Thanh cho rằng: “Tại các phiên xử, hai cậu tôi luôn kêu oan và đưa ra các chứng cứ ngoại phạm. Những tình tiết này được thể hiện trong các bút lục của hồ sơ vụ án”.

Cụ thể, tại Bản án sơ thẩm ngày 22/8/2013 của TAND tỉnh Điện Biên và Bản án phúc thẩm ngày 3/12/2013 của TAND Tối cao tại Hà Nội đều ghi nhận các bị cáo Toán, Toàn không thừa nhận hành vi như cáo trạng của VKSND tỉnh Điện Biên nêu. Hai bị cáo kêu oan, cho rằng tại CQĐT đã bị ép cung nên phải nhận tội. Riêng bị cáo Toàn có 2 lời khai không nhận tội và cho rằng bản thân ở lán nương từ 23/3 đến tối 27/3 mới về (đây là thời gian xảy ra án mạng - PV).

Trong quá trình xét xử sơ thẩm lần 2, chi tiết này, TAND tỉnh Điện Biên chưa làm sáng tỏ. Đây là chứng cứ quan trọng chứng minh căn cứ ngoại phạm, khả năng thực hiện hành vi của Toàn và Toán. “HĐXX cũng không làm rõ những tình tiết mâu thuẫn, không mời nhân chứng, không cho 2 cậu tôi đối đáp với nhân chứng”, chị Thanh trình bày.

“Trong các bản án đều không ghi rõ lý do bắt 2 cậu tôi trong hoàn cảnh nào, đang đi tiêu thụ tài sản hay ngày giờ bắt. Lẽ ra cần cho hai cậu tôi đối chất với một số nhân chứng để làm rõ”, đơn nêu.

Từ góc độ pháp lý, ông Đỗ Xuân Tụ, nguyên Phó Vụ trưởng Vụ Thực hành quyền công tố và kiểm sát xét xử hình sự (VKSND Tối cao) nhận định: “Với tất cả bản án hình sự đều phải thể hiện thật cụ thể, chính xác những tình tiết liên quan vụ án, người phạm tội. Do đó, kể cả bản án sơ hay phúc thẩm mà không nêu thời gian bắt, nơi bắt, hoàn cảnh bắt, bắt quả tang... như thế nào đối với các bị cáo là thiếu sót”.

“Thông thường bản án sơ thẩm có thiếu sót thì bản án phúc thẩm phải phát hiện ra để sửa. Nếu bản án phúc thẩm không phát hiện ra, còn đáng tiếc hơn. Bản án phải nêu được rất đầy đủ, cụ thể các quá trình, diễn biến phạm tội như thế nào, bắt bị can, bị cáo như thế nào, các tình tiết tăng nặng hay giảm nhẹ. Điều này luật đã quy định rất rõ”.

016. Văn Hiến/ Chủ tịch xã và kiểm lâm "bật đèn xanh" cho "lâm tặc"// Công an nhân dân.- Số 6356.- Ngày 22/12/2022 - Tr.8

Ngày 21/12, Cơ quan CSĐT Công an tỉnh Điện Biên ra Quyết định khởi vụ án, khởi tố bị can và thực hiện lệnh bắt bị can để tạm giam về tội “Vi phạm quy định về quản lý rừng” đối với Lầu A Dừa - Chủ tịch UBND xã Toả Tình, huyện Tuần Giáo và Phạm Duyên Nguyễn - Công chức Hạt kiểm lâm huyện Tuần Giáo đã có hành vi lạm dụng chức vụ, quyền hạn, liên quan đến khai thác trái phép rừng phòng hộ.

Theo đó, Năm 2021, Lầu A Dừa - Chủ tịch UBND xã Toả Tình, huyện Tuần Giáo và Phạm Duyên Nguyễn - Kiểm lâm viên Hạt kiểm lâm huyện Tuần Giáo đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn của mình cho phép Trần Duy Tuấn, địa chỉ tại Tiểu khu 9, thị trấn Hát Lót, huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La khai thác trái phép 1.278 cây gỗ Thông ba lá có trữ lượng là 794,244 m³ trên diện tích 8,04 ha rừng phòng hộ là rừng trồng tại khoảnh 16, tiểu khu 618, bản Hua Sa A, xã Toả Tình, huyện Tuần Giáo, tỉnh Điện Biên (trữ lượng gỗ tròn là 496,518 m³/8,04 ha). Hiện, Cơ quan CSĐT đang hoàn thiện hồ sơ để xử lý.

017. MINH HIẾU/ BẮT QUẢ TANG ĐỐI TƯỢNG MUA BÁN 2.000 VIÊN MA TÚY TỔNG HỢP// An ninh Thủ đô.- Số 6751.- Ngày 23/12/2022 - Tr.15

Khoảng 17h30 ngày 20.12, tổ công tác của Đồn Biên phòng Cửa khẩu quốc tế Tây Trang và Phòng phòng chống ma túy và tội phạm, Bộ đội biên phòng Điện Biên làm nhiệm vụ tại khu vực bản Na U', xã Na U', huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên phát hiện một đối tượng có biểu hiện nghi vấn phạm tội về ma túy.

Khi công tác ra hiệu lệnh dừng xe kiểm tra và phát hiện trong túi áo khoác đối tượng có 1 túi ni lon màu trắng bên trong có 10 gói nhỏ màu xanh chứa các viên nén màu hồng mang ký hiệu WY là ma túy tổng hợp, số lượng 2.000 viên. Khai thác nhanh, lực lượng Bộ đội biên phòng Điện Biên xác nhận nam thanh niên là Giàng A Cho(SN1998), trú tại bản Huồi Hua, xã Núa Ngam, huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên.

Số ma túy thu trong người, Giàng A Cho khai mua của một người phụ nữ không rõ danh tính với số tiền 13 triệu đồng với mục đích về sử dụng và bán. Hiện vụ việc đang được Đồn Biên phòng Cửa khẩu quốc tế Tây Trang hoàn tất hồ sơ khởi tố, xử lý đối tượng theo quy định pháp luật.

018. Hoàng Yên (T/h)/ Điều tra trọng án cha đẻ sát hại 2 con nhỏ ở Điện Biên// Đời sống và pháp luật.- Số 312.- Ngày 26-31/12/2022 - Tr.11

Vào lúc nửa đêm, đối tượng C. đã nhẫn tâm dùng dao sát hại 2 con nhỏ.

Sáng 28/12, lãnh đạo xã Chiềng Sơ, huyện Điện Biên Đông, tỉnh Điện Biên cho biết, trên địa bàn vừa xảy ra một vụ án mạng kinh hoàng, cha đẻ dùng dao sát hại 2 con nhỏ lúc nửa đêm.

Vụ án mạng kinh hoàng xảy ra vào 23h ngày 27/12, tại nhà anh L.V.C (bản Kéo, xã Chiềng Sơ). Thời điểm xảy ra vụ án mạng, có gia đình, họ hàng và rất nhiều

người dân biết, nhưng không ai dám can ngăn vì đối tượng cầm dao nhọn và rất hung hãn.

Nghi phạm được xác định là L.V.C (SN 1995, trú tại bản Kéo, xã Chiềng Sơ). 2 người con ruột bị C. sát hại là một cháu SN 2019 và một cháu SN 2021.

Theo điều tra, C. đã dùng 2 dao nhọn của gia đình đâm 2 con. Do vết thương quá nặng, 2 cháu nhỏ đã tử vong tại chỗ. Thời điểm xảy ra án mạng trong nhà có vợ chồng C., con nhỏ và 1 người cháu của C.. C. có 3 con, hiện 1 cháu đang học tiểu học và ăn ở bán trú tại trường.

Nguồn tin cho hay, nguyên nhân ban đầu của vụ việc được chính quyền địa phương tìm hiểu là do C. uất ức do có một số đơn kiện nói đối tượng mâu thuẫn ẩu đả bên ngoài. Đối tượng này không nghiện rượu và sống hòa nhã với hàng xóm láng giềng. Một số người thân trong gia đình cho biết, thời gian gần đây, C. có biểu hiện của bệnh tâm thần. Thời điểm xảy ra án mạng, vợ chồng cũng không xảy ra mâu thuẫn gì.

Được biết, gia đình C. thuộc diện hộ nghèo của xã, C. không có công ăn việc làm ổn định, làm nương và thỉnh thoảng đi làm thuê.

Ngay sau khi xảy ra sự việc, cơ quan công an đã có mặt và bắt khẩn cấp C..

Hiện vụ việc đang được cơ quan công an điều tra, xử lý.

019. Hà Linh/ Nâng tầm vóc học sinh miền núi: Thầy - trò cùng “ra sân”// Giáo dục và thời đại.- Số 292.- Ngày 07/12/2022 - Tr.6

Do khó khăn về kinh phí, nhiều trường học tại Điện Biên hiện nay vẫn chưa bảo đảm được sân chơi giáo dục thể chất cho học sinh. Thế nhưng, trong điều kiện “khiêm tốn” ấy, các hoạt động thể dục thể thao (TDTT) vẫn diễn ra sôi nổi sau mỗi giờ tan lớp.

Phát triển phong trào thể dục thể thao

Cuối mỗi buổi chiều, sân tập của Trường PTDTNT tỉnh Điện Biên lại nhộn nhịp bởi các hoạt động TDTT. Theo thầy Vũ Trung Hoàn, Hiệu trưởng nhà trường, không khí này được duy trì nhiều năm qua. Đặc biệt là những năm gần đây, khi nhà trường được quan tâm đầu tư hoàn thiện hơn về điều kiện cơ sở vật chất như: Nhà đa năng, sân chơi bóng chuyên, bóng rổ...

“Do toàn bộ học sinh ở tập trung nên việc chăm lo, tạo sân chơi bổ ích, lành mạnh cho các em ngoài giờ lên lớp được nhà trường đặc biệt quan tâm. Trong đó không thể thiếu hoạt động luyện tập TDTT. Vừa đáp ứng sở thích, đây còn là điều kiện tốt để các em rèn luyện sức khỏe phục vụ học tập”, thầy Hoàn lý giải.

Cũng theo thầy Hoàn, ngoài việc đầu tư hoàn thiện sân chơi, phát động phong trào luyện tập thể thao, nhà trường còn khuyến khích thành lập và duy trì các câu lạc bộ (CLB) cùng sở thích. Để tạo động lực, thu hút đông đảo học sinh các khối lớp hoạt động thường xuyên, nhà trường huy động và khuyến khích giáo viên cùng tham gia. Thầy cô vừa là lực lượng phát động phong trào vừa đóng vai trò định hướng, hỗ trợ các em.

Tương tự, nhiều năm qua, thể thao đã trở thành một phần không thể thiếu trong hoạt động thường xuyên của học sinh Trường THPT Lương Thế Vinh (TP Điện Biên Phủ). Nhà trường hiện duy trì nhiều CLB thể thao học sinh, như: Cầu lông, bóng đá, bóng rổ... Đây cũng là ngôi trường đầu tiên tại Điện Biên đưa môn Bơi lội vào giảng dạy.

Là thành viên tích cực trong CLB bóng đá nhà trường, em Hồ Việt Hùng, lớp 12R chia sẻ, do yêu thích bộ môn này nên ngay từ năm lớp 10 em đã tham gia sinh hoạt CLB. CLB hiện có 20 thành viên hoạt động thường xuyên. Ngoài luyện tập hàng ngày để nâng cao sức khỏe, CLB còn tham gia đá giao hữu vào cuối tuần.

“Đây là hoạt động em và nhiều bạn mong chờ nhất vào những ngày nghỉ. Bởi chúng em được vận động nhiều, thư giãn đầu óc, thoải mái vui chơi theo đam mê, sở thích. Vừa rồi, tại giải bóng đá thường niên trường tổ chức, em tham gia đá cho đội của lớp. Không phải bạn nào cũng tập luyện môn này thường xuyên như em, nhưng ai nấy đều hết mình nên giải đấu rất sôi nổi”, Hùng bộc bạch.

Thầy Hoàng Văn Thông, Hiệu trưởng nhà trường cho biết, từ khi thành lập, cùng với việc tập trung dạy tốt học tốt, đơn vị đã nghiên cứu, tổ chức các giải thi đấu để khuyến khích học sinh tham gia hoạt động thể thao và các CLB liên quan. Cho đến nay, trường đã duy trì tổ chức được 4 mùa “Giải Bóng đá truyền thống tranh cup Lương Thế Vinh” cho cả nam và nữ; 2 mùa giải bơi lội...

“Để truyền cảm hứng và hướng dẫn, giúp đỡ các em luyện tập, nhà trường huy động thầy cô có năng khiếu của từng bộ môn tham gia. Ngoài ra, chúng tôi cũng liên kết, giao ước với Công ty Sport để tổ chức các cuộc thi bóng rổ quy mô nhỏ. Trường xác định, đây là một trong những biện pháp giúp học sinh vận động nhiều hơn, đam mê thể thao, nâng cao thể lực, sức khỏe và hướng tới thể thao thành tích cao”, thầy Thông chia sẻ.

Tạo “cú hích” từ những giải đấu

Ông Nguyễn Khắc Hải, Phó phòng Giáo dục Trung học (Sở GD&ĐT Điện Biên) nhận định: Những năm gần đây, phong trào TDTT trong các trường học tại địa phương diễn ra sôi nổi, phát triển đa dạng hơn. Trong đó, có nhiều môn tổ chức được các giải đấu chuyên sâu, thu hút đông đảo học sinh tham gia, như bóng rổ, bơi lội, bóng bàn, cờ vua...

“Đối với Hội khỏe Phù Đổng các cấp trên địa bàn thời gian gần đây, ngành GD-ĐT cũng đã tham mưu với UBND tỉnh đưa bóng rổ, bơi lội vào nội dung thi chính. Đặc biệt việc phát triển môn Bơi lội trong các nhà trường không chỉ giúp nâng cao thể lực cho học sinh, mà còn tăng cường kỹ năng sống và thực hiện hiệu quả phòng chống đuối nước”, ông Hải cho hay.

Các giải đấu được xem như “cú hích”, tạo động lực thúc đẩy phong trào rèn luyện TDTT rộng khắp. Không chỉ sôi nổi ở trường vùng thuận lợi, theo ông Hải, từ các giải đấu, phong trào rèn luyện thể thao còn được mở rộng ở nhiều trường học khu vực vùng sâu, vùng xa.

“Các nhà trường sẽ căn cứ vào điều kiện thực tế và năng lực của học sinh để chủ động xây dựng kế hoạch, chương trình giáo dục thể chất. Đồng thời chỉ đạo giáo

viên tổ chức tốt công tác giảng dạy nội - ngoại khóa theo chương trình của Bộ GD&ĐT; đa dạng hình thức và nội dung luyện tập của học sinh; thành lập và phát huy hiệu quả của các CLB thể dục thể thao trường học. Đặc biệt, trước mỗi giải đấu, hoạt động luyện tập, tuyển chọn... đã tạo thành không khí thi đua sôi nổi ở các nhà trường”, ông Hải cho hay.

Với phong trào luyện tập bóng rổ sôi nổi nhiều năm qua nên Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn (TP Điện Biên Phủ) luôn nằm trong tốp đầu về thành tích cao trong các giải đấu đối với bộ môn này. Theo chia sẻ của em Phạm Tiến Thành, lớp 11B, không chỉ đầu tư sân tập quy mô, nhà trường còn khuyến khích và duy trì tích cực hoạt động của CLB bóng rổ.

Vì có sở thích với môn này nên ngay khi vào học tại trường, Thành đã tham gia CLB để sinh hoạt thường xuyên hơn. Thành cho hay, vào các buổi chiều, khu vực sân bóng luôn đông vui, nhộn nhịp. Không chỉ có thành viên CLB của trường tham gia mà còn thu hút nhiều bạn ở trường khác đến luyện tập.

“Vừa qua, em được tham gia giải thi đấu các CLB trẻ lần đầu tiên tổ chức tại tỉnh. Trong đó, có sự góp mặt của 23 CLB, đến từ nhiều tỉnh, thành có phong trào mạnh, như: Hà Nội, Sơn La... Đây là cơ hội để chúng em được cọ sát và thử sức. Sau giải đấu, em rút được nhiều kinh nghiệm cho bản thân và có thêm động lực để tích cực luyện tập hơn”, Thành bộc bạch.

Ông Phạm Trung Hiếu, Trưởng phòng Nghiệp vụ TDTT (Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Điện Biên) cho biết: “Những năm qua, phong trào TDTT trong trường học tại địa phương đã phát triển mạnh mẽ và có bước đột phá. Đặc biệt là sự xuất hiện của các môn phát triển thể lực, tầm vóc như bóng chuyền, bóng rổ, bóng đá, bơi lội... Bắt kịp xu hướng này, ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tích cực phối hợp với ngành Giáo dục, một số đơn vị tổ chức giải thi đấu để thúc đẩy phong trào. Đồng thời, từ đây cũng phát hiện nhiều nhân tố mới để có định hướng, đầu tư phát triển thể thao thành tích cao”.

020. Hoàng - Linh/ GIÁO VIÊN MẦM NON: Nỗi lòng “nhà giáo” già// Giáo dục và thời đại.- Số 302.- Ngày 19/12/2022 - Tr.4+5

Giáo viên mầm non là nghề đặc thù. Nhiều “bà giáo” ở các tỉnh vùng cao đang gặp khó trong thực hiện nhiệm vụ bởi tuổi cao, động tác không còn linh hoạt như trước... Bởi vậy, các cô mong muốn có thể nghỉ hưu ở tuổi 55.

Đi sớm về khuya

Cô Nguyễn Thị Loan (SN 1967) là giáo viên lớp mẫu giáo bé Trường Mầm non Núa Ngam (xã Núa Ngam, huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên). Năm 1996, cô Loan vào nghề, công tác tại Trường Mầm non Sam Mứn. Năm 2008, cô chuyển công tác ra Trường Mầm non Núa Ngam và gắn bó từ đó đến nay.

Năm nay bước sang tuổi 55, cô cảm nhận rõ sức khỏe có dấu hiệu giảm sút. Điều này đồng nghĩa với việc dạy học cũng gặp khó khăn hơn thời còn trẻ. “Đến trường trẻ và cả phụ huynh đều gọi tôi là “bà giáo”. Tuổi này có thể nói là “mắt mờ,

chân chậm” nên gặp khá nhiều hạn chế trong dạy học. Việc thực hiện các thao tác như múa dẻo, chạy, nhảy, trườn bò qua các vòng tròn có chướng ngại vật... làm mẫu cho trẻ rất khó khăn”, cô Loan chia sẻ và cho hay: Việc sử dụng công nghệ thông tin, cập nhật phần mềm mới vào chương trình giảng dạy cũng hạn chế. Ở lứa tuổi này, dạy theo định mức đã vất vả, chứ chưa nói đến theo kịp đổi mới của ngành.

Trường Mầm non Núa Ngam có 25 giáo viên, được phân ra giảng dạy tại 1 điểm chính và 6 điểm trường lẻ gồm: Huổi Hua, Tin Lán A, Tin Lán B, Na Sang 1, Na Sang 2, Pá Bông, Ten Núa. Hai điểm Huổi Hua và Tin Lán A là xa và khó khăn nhất, cách trung tâm gần 10 km.

Với các giáo viên “lớn tuổi” như cô Loan, ban giám hiệu nhà trường đã ưu tiên bố trí cho giảng dạy tại điểm trung tâm. Bởi ở tuổi như cô Loan sẽ không thể đi bản lẻ xa xôi. Những điểm bản này chủ yếu là đường đất, dốc, nắng thì bụi mà mưa thì trơn trượt. Hơn thế, ở các điểm bản lẻ, giáo viên sẽ phải “ôm” trọn hai vai – vừa là cô, vừa là “mẹ” để giảng dạy, chăm lo từng bữa ăn, nước uống cho trò.

Khó “chạm” vào công nghệ

Trường Mầm non Thanh Hưng hiện có 29 giáo viên, phụ trách 15 lớp với trên 420 trẻ. Cô Nguyễn Thị Nga - Hiệu trưởng nhà trường - cho rằng, giáo viên mầm non chịu nhiều áp lực bởi việc trông trẻ trong suốt cả ngày. “Độ tuổi mầm non, các trẻ rất hiếu động, mà trong độ tuổi này học tập phải gắn với vui chơi. Bởi thế, giáo viên cần hoạt động cả ngày. Mà tuổi càng cao, sức khỏe càng suy giảm nên có thể không bảo đảm được chất lượng chăm sóc, giáo dục, đặc biệt là bảo đảm an toàn cho trẻ”, cô Nga nhấn mạnh.

Theo cô Nguyễn Thị Nga, Hiệu trưởng Trường Mầm non Núa Ngam, hiện tồn tại sự chênh lệch về chuyên môn, nghiệp vụ giữa giáo viên lớn tuổi với đội ngũ mới “ra lò”.

“Với Chương trình giáo dục mầm non mới, năng lực ngoại ngữ hay khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học với các cô lớn tuổi khó đáp ứng được. Hơn nữa, về môn năng khiếu như Âm nhạc, Mỹ thuật... cũng đòi hỏi nâng cao chuyên môn mỗi ngày từ phía các cô. Đây cũng là hạn chế lớn đối với nhà giáo lớn tuổi”, cô Nga nói.

Cô Nguyễn Thị Len, giáo viên lớp nhà trẻ, Trường Mầm non Thanh Hưng (xã Thanh Hưng, huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên) năm nay bước sang tuổi 54. Theo cô Len, tâm lý của trẻ nhỏ cũng như phụ huynh đều thích cô giáo trẻ dạy dỗ con em mình.

“Cô giáo trẻ sẽ có sức khỏe, nhanh nhẹn, hoạt bát hơn, có thể bám sát, cùng chơi, cùng vận động liên tục với trẻ. Ngoài ra, đặc thù của ngành GD mầm non, đòi hỏi các cô phải nói liên tục để hướng dẫn, giảng dạy cho trẻ”, cô Len nói.

Nhà cô Len cách trường gần 4 km. Vì thế, một ngày làm việc của cô bắt đầu từ 5 giờ sáng và kết thúc thậm chí lúc nửa đêm. “Tôi phải dậy từ 5 giờ để kịp chuẩn bị mọi thứ. Đến 6 giờ 30 phút có mặt ở trường để vệ sinh lớp, lau dọn, sắp xếp bàn ghế rồi sẵn sàng đón trẻ. 8 giờ chúng tôi bắt đầu dạy học. Sau bữa cơm trưa, trẻ đi ngủ

mới có thể ngơi tay được chút. Nhưng cũng không được đi đâu mà phải có mặt tại lớp để trông trẻ ngủ. Lúc này, các cô tranh thủ làm được việc gì thì làm việc đó”, cô Len chia sẻ.

Buổi chiều, các cô cho trẻ dậy, ăn bữa phụ, tổ chức các hoạt động ôn luyện kiến thức, lao động, vui chơi và 17 giờ thì trả trẻ. “Trẻ mầm non rất hiếu động, liên tục chạy, nhảy nên rất dễ bị ngã, trầy xước chân tay. Bởi vậy, để trẻ an toàn, giáo viên phải thường xuyên giám sát. Để tránh tai nạn thương tích cho trẻ, đôi khi chúng tôi cũng phải theo sát hoạt động để can thiệp khi cần thiết. Tuy nhiên, ở độ tuổi 54, để theo sát hoạt động của trẻ là rất khó”, cô Len nói thêm.

Một ngày có 24 giờ thì hơn một nửa các cô ở trường. Rời trường, họ dành chút thời gian ít ỏi còn lại để chăm sóc “tổ ấm” riêng, rồi lại vào bàn soạn giáo án cho ngày hôm sau. Nên ngày làm việc của các cô cũng có khi kết thúc vào lúc nửa đêm. Do đó, mong muốn của cô Len, cô Loan và nhiều giáo viên mầm non khác là được nghỉ hưu sớm (nếu sức khỏe không cho phép) và không nên kéo dài tuổi nghỉ hưu của đội ngũ này như ngành nghề khác. Bởi cô giáo già, mắt kém, chân tay chậm, không thể dạy hay, chứ nói gì đến múa - hát giỏi.

Chia sẻ về áp lực, nỗi lo lắng khi tuổi đã cao nhưng vẫn đứng lớp dạy múa, hát và chăm sóc trẻ nhỏ tại trường học, cô Nguyễn Thị Oanh, giáo viên Trường Mầm non xã Chiềng Kheo, huyện Mai Sơn (Sơn La), cho biết: “Tôi công tác trong ngành Giáo dục được 29 năm rồi. Ở tuổi 50, tôi không thể đứng lớp, dẫn dắt trẻ học múa, học hát và chăm sóc chu đáo như giáo viên trẻ”.

Hàng ngày, cô Oanh phải vượt hơn 30km đến trường dạy học. Tuổi cao nên khi thời tiết mưa phùn, gió bắc, rét buốt cũng ảnh hưởng không nhỏ đến sức khỏe. Bên cạnh yếu tố sức khỏe, giáo viên lớn tuổi cũng gặp hạn chế nhất định khi tiếp thu, bắt nhịp với công nghệ thông tin trong giảng dạy, soạn giáo án.

Tăng tuổi nghỉ hưu: Buồn nhiều hơn vui

Theo cô Oanh, phụ nữ từ độ tuổi 48, 49 trở lên sẽ gặp một số vấn đề: Trí nhớ kém, mắt kém, chân tay run rẩy và nhiều yếu tố khác... Do đó, khi nghe thông tin nữ đến 60 tuổi mới được nghỉ hưu, cô rất lo. Bởi, giáo dục mầm non có vất vả riêng so với các ngành nghề và lĩnh vực khác. “Tôi mong được giữ độ tuổi nghỉ hưu như cũ là 55”, cô Oanh bày tỏ.

Cùng suy nghĩ, cô Bùi Thị Huyền, giáo viên Trường Mầm non Chiềng Mung (huyện Mai Sơn), thổ lộ: Tuổi nghỉ hưu 60 đối với giáo viên mầm non là không phù hợp với thực tế công việc. Bởi khi tuổi cao, sức khỏe không đảm bảo để theo sát mọi hoạt động của trẻ. Đứng lớp đỡ trẻ nhiều thì cổ họng bị đau rát. “Tôi năm nay 50 tuổi, trẻ đến trường đều gọi tôi bằng bà. Tâm lý trẻ và phụ huynh đều không thích cô giáo già, nên giáo viên mầm non nghỉ hưu ở độ tuổi 55 là phù hợp. Bản thân cũng xác định xin về nghỉ hưu trước tuổi, bởi sức khỏe đã yếu, áp lực sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy khá nhiều, bản thân không thể bắt nhịp kịp. Hơn nữa, khối lượng công việc của giáo viên mầm non mỗi ngày khá nhiều: Kiểm tra lớp học, dọn dẹp vệ sinh, lau chùi bàn học và khu ngủ, vui chơi của trẻ... Sau đó, đón học sinh vào lớp học và trao đổi với phụ huynh về tình hình sức khỏe của trẻ trong ngày để có cách

chăm sóc hiệu quả nhất. Số lượng công việc như vậy, với nhà giáo có tuổi thì không thể đủ năng lượng và trí nhớ để làm tốt cùng lúc...”

Đối tượng chăm sóc, dạy dỗ của giáo viên mầm non là trẻ nhỏ. Vì vậy, họ phải hội đủ các tiêu chí về phẩm chất, năng lực và sức khỏe mới có thể đảm trách nhiệm vụ. Thời gian làm việc của giáo viên mầm non luôn nhiều hơn quy định. Tuổi càng cao thì độ hoạt bát, nhạy bén của các giáo viên cũng bị hạn chế. Họ không thể chạy nhảy, hát múa cho trẻ nhỏ như các giáo viên trẻ tuổi.

Chia sẻ điều này, cô Đinh Thị Sen, Hiệu trưởng Trường Mầm non Chiềng Kheo, đồng thời thông tin: “Đa số giáo viên mầm non đều mong muốn nghỉ hưu ở độ tuổi 55. Đối với nữ cán bộ quản lý, ở tuổi 60 vẫn có thể cáng đáng công việc được, nhưng giáo viên đứng lớp thì không. Do vậy, nếu quy định tuổi nghỉ hưu ở 60 với giáo viên mầm non nói chung là không phù hợp”, cô Sen nhận định.

Đồng quan điểm, ông Phạm Văn Khanh, Trưởng phòng GD&ĐT huyện Mai Sơn, cho hay: Bậc mầm non là 1 trong những ngành nghề vất vả và có tính đặc thù riêng. Phải chăm sóc trẻ từ miếng ăn, giấc ngủ đòi hỏi giáo viên mầm non phải có sức khỏe tốt, hoạt bát để bao quát các em trong cùng một lúc. Đối với nhà giáo dạy ở vùng sâu, vùng xa, đường sá đi lại khó khăn khi tuổi cao thì việc di chuyển sẽ bị ảnh hưởng đến sức khỏe và đôi khi là tính mạng.

021. Hà Linh/ Trường vùng khó lo giữ “chuẩn”// Giáo dục và thời đại.- Số 304.- Ngày 21/12/2022 - Tr.6

Xây dựng trường học đạt chuẩn quốc gia là nhiệm vụ quan trọng nhằm nâng cao chất lượng và phát triển giáo dục, đào tạo đối với mỗi địa phương. Tuy nhiên, những khó khăn về cơ sở vật chất (CSVC) trước yêu cầu mới khiến nhiều trường học vùng khó ở Điện Biên đứng trước nguy cơ hụt “chuẩn”.

Nguy cơ hụt “chuẩn”

Tiểu học Ảng Nưa là ngôi trường đầu tiên của huyện Mường Ảng đạt chuẩn quốc gia mức độ 1 (từ năm học 2007 – 2008). Sau 15 năm, trải qua 2 lần rà soát công nhận lại, nhà trường vẫn “giậm chân tại chỗ”. Theo chia sẻ của cô Nguyễn Thị Ân, Hiệu trưởng nhà trường, mặc dù các tiêu chí khác đã cơ bản đạt, song CSVC lại chưa bảo đảm.

Theo Thông tư số 13/2020/TT-BGDĐT của Bộ GD&ĐT, quy định về tiêu chuẩn CSVC đối với các trường học ngày một nâng cao. Cấp tiểu học yêu cầu phải có diện tích tối thiểu 1,35 m²/học sinh/phòng học; 1,5 m²/học sinh/phòng học nếu kết hợp nghỉ trưa, khu vệ sinh tối thiểu 0,06 m²/học sinh...

“Với tổng diện tích hơn 11.100 m², nhà trường có 19 phòng học và bộ môn, 5 nhà vệ sinh dành cho cán bộ giáo viên, nhân viên, học sinh nên chưa thể đáp ứng theo tiêu chuẩn. Chưa kể, CSVC được đầu tư xây dựng từ nhiều năm trước đang dần xuống cấp. Thực trạng này khiến đơn vị không thể bảo đảm yêu cầu xét nâng mức độ chuẩn quốc gia”, cô Ân trần trụi.

Còn Trường THCS Ấng Nưa lại đối mặt với nỗi lo giữ chuẩn. Được công nhận đạt chuẩn quốc gia mức độ 1 vào năm 2017, đến nay, trường có 8 phòng học văn hóa, 6 phòng bộ môn, 1 thư viện thiết bị, 1 phòng đọc... Theo thầy Hiệu trưởng Trương Tiến Dũng, điều kiện CSVC hiện tại cơ bản đáp ứng yêu cầu dạy và học nhưng theo tiêu chuẩn vẫn chưa bảo đảm.

Lý giải về điều này, thầy Dũng cho rằng, Ấng Nưa đã đạt chuẩn nông thôn mới (NTM) nên một bộ phận học sinh THCS sang các xã khác theo học để được hưởng chế độ. Tuy nhiên, sắp tới các xã lân cận cũng về đích NTM, dự kiến số lượng học sinh của nhà trường sẽ gia tăng đáng kể, do các em quay trở lại học đúng địa bàn.

“Tất cả phòng học của trường đều có diện tích là 42m², không đủ theo tiêu chuẩn (45 m²). Hiện tại, mỗi lớp chứa quá 45 học sinh nên vẫn bảo đảm không gian dạy và học. Nhưng nếu học sinh tăng lên theo dự kiến, trong khi diện tích phòng học và CSVC chưa được đầu tư mở rộng sẽ rất khó trong việc bảo đảm dạy và học, cũng như duy trì trường chuẩn”, thầy Dũng bộc bạch.

Đóng chân trên địa bàn thuận lợi, song Trường PTDTBT Tiểu học Kim Đồng (huyện Tủa Chùa) cũng đang gặp khó về CSVC. Cô Nguyễn Thị Thanh Nhân, Hiệu trưởng nhà trường cho hay: Đơn vị đã được công nhận và duy trì đạt chuẩn mức độ 2 từ năm 2020, phân đấu giữ vững khi thẩm định lại vào năm 2025.

“Tuy nhiên, trường có tổng diện tích hơn 8.800 m², được đầu tư xây dựng từ những năm 1990. Theo tiêu chí mới và để đáp ứng yêu cầu giáo dục hiện đại thì các phòng học hiện tại đều chật hẹp, không bảo đảm diện tích. Nhà trường cần nguồn lực lớn để đầu tư sửa chữa, nâng cấp 20 phòng học và một số công trình phụ, mới có thể đáp ứng yêu cầu”, cô Nhân cho hay.

Như “muối bỏ bể”

Nằm trong khu vực lòng chảo Điện Biên với nhiều thuận lợi, song sau 2 năm xin kéo dài thời gian thẩm định thì Trường Mầm non xã Thanh Luông mới được công nhận lại đạt chuẩn mức độ 2. Cô Hiệu trưởng Cao Thị Thời thông tin: Theo đúng thời hạn, năm 2020 phải thực hiện thẩm định, song thời điểm này trường không bảo đảm tiêu chí về CSVC.

“Khi ấy lớp học còn là dãy nhà cấp 4 cũ, xây dựng từ năm 1998 nên xuống cấp. Diện tích chật hẹp, không bảo đảm với tiêu chí mới. Đến năm 2021, trường may mắn được bố trí nguồn vốn, xã tạo điều kiện để mở rộng diện tích và đầu tư xây dựng thêm nhiều phòng học, công vụ... Nhờ vậy đến tháng 11/2022, nhà trường mới bảo đảm điều kiện để công nhận lại chuẩn quốc gia mức độ 2”, cô Thời chia sẻ.

Theo ông Đặng Quang Huy, Trưởng phòng GD&ĐT huyện Điện Biên, đây là nỗ lực rất lớn của địa phương và ngành Giáo dục trước thực trạng khó khăn chung về nguồn lực. Hiện, toàn huyện có 57/65 trường mầm non và phổ thông đạt chuẩn quốc gia. Tuy nhiên, CSVC nhiều trường còn hạn hẹp, gần 50% phòng học chưa bảo đảm diện tích theo thông tư mới.

“Để từng bước gỡ khó cho các trường, chúng tôi đã tham mưu với địa phương huy động nhiều nguồn lực khác nhau đầu tư CSVC. Từ nguồn vốn xây dựng NTM,

đầu tư công trung hạn, tiết kiệm chi thường xuyên, xã hội hóa..., tuy nhiên, nguồn lực này chỉ tháo gỡ được một phần so với yêu cầu thực tế”, ông Huy cho hay.

Theo thống kê của ngành Giáo dục Điện Biên, đến hết năm 2021, địa phương có 347/464 trường đạt chuẩn quốc gia. Năm 2022, 35 trường đến hạn thẩm định công nhận lại. Trong đó, 15 trường hết thời hạn bằng công nhận, nhưng chưa được công nhận lại.

Ông Cù Huy Hoàn, Phó Giám đốc Sở GD&ĐT Điện Biên cho biết: Những năm qua, ngành đã tích cực tham mưu với cấp ủy, chính quyền các cấp cân đối kinh phí, huy động, lồng ghép nhiều nguồn vốn để đầu tư CSVC, thiết bị dạy học... Trong đó, ưu tiên đầu tư cho các trường trong kế hoạch xây dựng đạt chuẩn quốc gia, mới thành lập, vùng đặc biệt khó khăn, biên giới.

Giai đoạn 2016 - 2021, ngành đầu tư 1.428 tỷ đồng xây dựng, cải tạo, sửa chữa CSVC và mua sắm thiết bị, giúp các nhà trường xây dựng và duy trì đạt chuẩn quốc gia. Tuy nhiên, lãnh đạo ngành Giáo dục địa phương này cũng thừa nhận, thực tế chưa đáp ứng yêu cầu đổi mới và quy mô phát triển.

“Địa phương còn nhiều khó khăn, nên nguồn lực đầu tư có phần hạn chế. Trong khi quy mô, yêu cầu phát triển đòi hỏi ngày càng cao. Toàn ngành hiện còn 36,8% phòng học, phòng nội trú học sinh, công vụ giáo viên chưa kiên cố. Trong khi nhiều trường đầu tư xây dựng đã lâu không bảo đảm diện tích, xuống cấp theo thời gian... Những khó khăn này đang là rào cản lớn đối với các trường học trong việc giữ và nâng chuẩn”, ông Hoàn cho hay.